

Apróhirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. *Allást keresők*nél szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sipucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. — Telefon. — cégnélküli levelezés.

KIZARÓLAG előkelő körökben, házasságokat legdiszkrétebben közvetít Meisels héber könyvkereskedés és tálliszszövede, Rombach-u. 8. A Rombach templommal szemben.

LOWINGER Sámuel, Kaba. Házasságközvetítő. Megbízásokat elfogad.

GLUCK által közvetített partiek *szerecsések*. Házasságokat diszkréten és eredményesen jobb zsidó körökben közvetít *Glück Gyula*, Debrecen, Hatvan-u. 11. Válaszbélyeg mellékelendő.

SZOMBATTARTÓ, exisztenciával bíró 35—45 éves embert keresünk kimondottan szép, házias hugunk részére. Hozománya háromezer pengő. Leveleket „lehet özvegy is” jelígre a kiadóhivatal továbbít.

KOMOLY orthodox családból való jófizetésű tisztviselő, intelligens, bentóra, nősülne. — Igénye: szigoruan orth. leány, hozománnyal, vagy benősüléssel. Jelíge: „Szigoruan vallásos”.

NŐSÜLNE 28 éves kereskedő, kinek kitűnő alkalmak van régi, jól bevezetett üzletet átvenni. Keres házias vallásos leányt, 10—12 ezer pengővel. „Biztos szaküzlet” jelíge a kiadó továbbít.

HARMINCÉVES *chószid* özvegyember nősülne, ingatlana ötvenezret, üzlete ugyancsak ötvenezret pengőt ér, hozzáillő kora és vagyonu partit keres, *chaszidis* családból. Özvegyasszonyka előnyben. Gyermekek nem hátrány. Szigoruan vallásos, jószívű, föltétlen szép jöhet csak számításba. Ajánlót díjazok. Jelíge „Talmid chochom”.

22 ÉVES NŐVEREM részére, *jevásztajár*, keresek bócher *jevásztajár*-t, 2000 P hozománnyal. A bóchert kitanítatjuk *schitesz*-re és egy jó, biztos állást kap. „Sidech” jelíge.

ORTH. BODEGA Debrecenben, forgalmas helyen, az orthodox zsinagóga mellett, családi okok miatt azonnal, olcsón átadó.

DUNANTUL élelőforgalmu városában, orthodox hitközséggel, rőfős és rövidáru üzlet öregség miatt előnyös feltételek mellett átadó. „Biztos megélhetés” jelígre a kiadóhivatalba.

SZEP JOVEDELMET biztosítók fiataloknak purimspieljeim viszonteladásával. Külföldi elutazás miatt biztosíték ellenében, v. bizományba is adnék, 10% engedménnyel. Mintát P 1.50 előzetes beküldése mellett küldök. Meg nem felelés esetén visszaveszem. Cim a kiadóban.

MISKOLCON, a volt Blumberger-féle helyiségben *Engel* streng orth. köser étkezdéje újra megnyit.

KÖZÉPISKOLÁT végzett egyén, aki 1½ év előtt meggyőződésből a zsidó vallásra áttért, az azóta folytatótt jesivai tanulmányai folytán a vallási tudományban annyira előrehaladt, hogy megfelelő világi képzettségénél fogva vidéki hitközségnél irnoki állást vállalna. (Esetleg *sámesz*-állást.) „Gér-czedek” jelíge.

RŐFÖS és cipőüzletben jártassággal bíró, jobb családból való, válásos fiatalember, volt talmudista, állást keres. Esetleg más szakmában is. Igénye: teljes ellátás és szerény fizetés. „Szorgalmas és megbízható 24” jelígre kiadoba.

UTAZÓI állást, vagy ügynökséget vállalom rövidáru szakmából. Jelíge: „Nagy ismeretség”.

BIZTOSÍTÁSI ügynökséget vállalom. Jelíge: „Gyakorlott és szorgalmas”.

5 napos Sevuosz-weekend Nagymaroson Hirschfeld étkezdéjében.

Naponta 4-szeri bőséges ellátás. Napi *pensio* 7—10 pengő, elsőrendű konyha, pontos kiszolgálás, kényelmes szobák. Előjegyzéseket kér!

HIRSCHFELD DÁVID orth. *chószid* étkezdéje és élelmiszerüzlet, Nagymaros Főter 3 (Korona-szálló mellett).

TONKREMENT kereskedő felügyelői, raktárnoki stb. állást sürgősen keres. „Jobb napokat látott” jelíge.

URI CSALÁD ÁRVÁJA, önállóan főz, fehérműt, felső ruhát varr, kézimunkázik, üzleti gyakorlatlalt „Szerény fizetésért otthont keres” jelíge.

SIRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyári áron *Schreiber Jakob* villanyerőre berendezett sirkőüzemében, Debrecen, Hunyadi-utca 14. sz.

Katzburg Salamon

könyvnyomdája

Budapest, Dob ucca 28.

Elvállalja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista héber nyomtatványokban.

Jól szortirozott

előnyomda berendezéseket

a legdivatosabb mintákkal legolcsóbban szállít:

Bleier Testvérek Szarvas, Belicey-u.15

Szép, olcsó, zsidótárgyu

vizsgai jutalomkönyvek 40 fillértől - 10 pengőig

terjedő áron

a REMÉNY zsidó ifjúsági folyóirat kiadóhivatalában

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kívánatra díjtalan könyvjegyzék!

Felélős szerkesztő és kiadótulajdonos GROSZBERG JENŐ

Spatz Henrik könyvnyomdája Budapest, VII., Kertész-utca 21.

Budapest, 1930 június 13.
5690 Szivon 17.

40 fillér

VI. évfolyam 24. sz.

אלגנטיינע יידישע צייטונג

ב ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót זצ"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Sip ucca 10. sz.
Telefon: J. 425-90. Csekkszám: 50.791.
Egész évre 20 pengő

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Mik a zsidóság sérelmei?

Nem foglalkoznánk az esettel, ha a Berlinben megjelenő zsidó távirati ügynökség feltűnő módon nem adna hírt arról, hogy a mult héten *Sándor Pál* országgyűlési képviselőnek a magyar képviselőházban tartott beszéde nyomán kifejezésre jutott „a magyar zsidók súlyos sérelme”. Az ősz képviselő ugyanis szükségesnek tartotta újból felvetni azt a kérdést, miért nem vesz be a vitézi rend tagjai közé zsidókat. Rámutatott arra, hogy 10.000 magyar zsidó lett hősi halált a különféle frontokon, felsorolta, mily magas hadi kifizetéseket nyertek el nagy tömegekben zsidó katonák, ami a vitézi rend zsidó-ellenességét még rikítóbb színben tünteti fel. A zsidó képviselő beszéde után egyik antiszemita képviselő is kegyesen elismerte, hogy egyes zsidók vitézül harcoltak, de *Sándor Pál* számadatai nem felelnek meg a valóságnak s most a zsidóság kezén van a tőke, a nép elkeseredése érthető. A miniszterelnök felszólalásában kiterjeszkedett e tárgyra is s kijelentette, hogy ha a vitézi rend a most bezárult avatásokat újra felveszi, akkor azon lesz, hogy a zsidók is bebocsátást találjanak, de hangsúlyozza, hogy a vitézi rend nemcsak a harcéri vitézséget nézi, hanem tekintettel van arra, miképen viselkedett az illető később, sőt arra is, vajjon a jövő szempontjából megbízható-e az illetők.

Ezt a tárgyalást adja le a zsidó távirati ügynökség az ő olvasótáborának s ezt a közleményt olvassák majd az egész világon, ahol bizonyára azt fogják hinni, hogy a szegény magyar zsidók egész oda vannak az óriási sérelem miatt. Hát: ez tévedés. Politikamentesen beszélhetünk csak e politikai kérdéssről: a magyar zsidóságnak sokkal nagyobb és égetőbb gondjai vannak. Így például

sokkal szomorúbb a vitézi rendből való kizáratásnál az, hogy a zsidók gazdagságáról szóló mesét hitította fel a zsidó képviselő beszéde nyomán két képviselő is, pedig a zsidóság zöménél ennek a gazdagságnak nyomát sem találjuk a mindennapi kenyérért vívott rettenetes harcában és életküzdésében. A zsidóság zömének annyi köze van az úgynevezett zsidó nagytökhöz, amelynek reprezentánsai között tekintélyes mértékben vannak grófok és kikeresztelkedett zsidók, mint amennyi köze volt a zsidó bolsevistákhoz Magyarországon.

A zsidóságnak már az a sorsa, hogy két malomkö közé akarják szorítani: egyfelől a nép el van keseredve a — tőke ellen, azaz a zsidók ellen, másfelől a vitézi rend nem vesz be zsidót, mert — a tőke legnagyobb ellenségei, a bolsevisták zsidók voltak. Oly igaz az egyik, mint igaz a másik. Hogyan magyarázható ez? Ugy, ahogy II. Frigyes mondta, hogy ha egy várost elfoglal, rögtön megkapja azt a történettudóst is, aki bebizonyítja, hogy tulajdonképpen ez a hódítás jogos, természetes, megokadott volt. Az erősebb jogán nyírbálják meg a jogokat s azután keresik a hozzá való ürügyet s elméletet. Ezért nem szívügye a zsidóságnak ez az egész eszmecsere.

A zsidóság zömét sokkal inkább érdeklik az *iparendélyek*, mint a vitézi rendbe való bebocsátás. Az volna fontos a szélesebb zsidó rétegekre, hogy az italmérsi jogok miatt ne kelljen élniök állandó feszültségben. A neológ zsidóságra nézve pedig életkérdés volna az állami vagy városi hivatalokba való elhelyezkedési lehetőség. *Hány zsidó tanítót választottak Budapesten az elmúlt tíz év alatt? Mennyi a zsidó*

tisztviselők arányszáma a Társadalombiztosító hivatalnokokéval? Hisz ezen népszerű és általánosan kedvelt, pompás intézmény tudvalevőleg nem vármegye, sem miniszterium, ahol tiszteletreméltó tradíció a zsidómentesség?

Hány zsidó ember keresi meg kenyérét a fővárosi üzemekben, ahová a forgalmi tőkét Budapest, tehát jórésben zsidók szolgáltatják?

Mindezek a kérdések sokkal aktuálisabbak, mint a vitézi rend elhatározásai. Nem akarnak zsidót? Hát ne akarjanak! Minek bebocsátást kérni ott, ahol érzelmi mozzanatok s hatalmi szempontok döntenek? Minek kell alkalmat adni antiszemita frázisok megismétlésére? Minek kell a *külföldi zsidósággal elhitetni, hogy más bajunk nincs, mint ez a kis etikett-kérdés?* Ugyanaz a játék folyik a szavakkal, mint a névmagyarásiánál. A miniszter minden évben párszor hangsúlyozza, hogy a magyar név viseléséhez megbízhatóság kell s ezt — ő állapítja meg? Kell-e ennél világosabb beszéd s izléses-e ezek után felhánytorgatni a kérdést?

A kenyér miatt sirjunk s kiabáljunk, mert korog a gyomrunk s szeretnők ellátni családunkat. A numerus clausus ügyét is hangsúlyozhatjuk állandóan, mert másodrendű polgári létünknek intézményesített formája. De amikor megtiszteltetésről van szó — tanusítsunk bölcs mérséklést. *Szeretettel érőszakolni nem lehet*, mert annyit ér a zsidó önérzetünk, amennyire önmagában való és amilyen mértékben függetleníteni tudjuk magunkat a külvilágnak sokszor igen gyarló politikájától. Nem egyetemes zsidó szenzáció az egész, csak egy kis kedélytelenség.

Előadás a Szentföldről

A pesti Talmud-Egylet rabbija, *Herskovits* Dávid Elijo több hétig tartó palesztinai tartózkodás után visszaérkezett Budapestre s szombaton a „Tiferesz Bachurim” kérésére drósjában a palesztinai tapasztalatairól beszámolt.

Orvendetes tényként leszögezte, hogy ez az egyetlen ország a világon, ahol a *sabosz* megtartása nem ütközik nehézségekbe s önmagától értetődő. Nagyon sajnálatosnak tartja szónok, hogy vallásos zsidók nem telepednek le oly mértékben, mint a kevésbé vallásosak és vallástalanok. Az Agudának igen nagy tere volna, ha volnának megfelelő pénzügyi eszközei. Zsidó szellemi élet tekintetében felemelő a helyzet. Százzámra vannak oly talmudi kapacitások, akikhez hasonló nincs a gólus országokban. Jellemző, hogy a munkácsi főrabbi által rajongóan tisztelt s most elhunyt *Alfandri* chacham nem volt feltűnő jelenség. És pedig azért nem, mert nagy számban vannak jesivák oly tagokkal, kik az egész *Sasz-t* többször át tanul-ták.

A helyzetet az ottani zsidók nem tartják kétségbeejtőnek. Tudják, hogy a bevándorlás felfüggesztése Anglia részéről egy, a hindu ellenes mohamedánoknak kedvéért elkövetett politikai

sakkhúzás. Egyhamar nem lesz arab megrohanás, mert most már a bennszülött palesztinai zsidóknak, akik nyelvben teljesen elarabosodtak, megnyitják a szemek. Chevrainban s Czfászban azért voltak a nagy öldöklések, mert a két város arabs nyelvű zsidósága oly biztonságban érezte magát „a jó szomszédok” előtt, hogy visszatartotta a zsidó önvédelem (hagana) felajánlott segítségét, hogy ne irritálja vele az arabokat. Pedig csodákat beszélnek arról, miképpen szalajtott meg 8—10 bátor ifjú egész nagy csapat banditákat. Amint a felszedett turbánokból megállapítható, az arabok veszteségei sokszorososan felülmúlják a zsidó áldozatok számát. Arra a talmudi mondásra: „ha

A MAGAS TÁTRÁBAN
egyetlen megbízható orth. kóser penzió!
Május 1-én nyitottam meg **penziómat**
Tátralomnicon.
— Elsőrendű konyha és kiszolgálás. —
Tátralomnic a legszebb és leglorgalmasabb hely a Magas Tátrában. Villamos — és vasut közlekedés Poprádról. —
Egész éven át nyitva.
SCHREIBER MÓR bérlő
Tátralomnic (CSR) Bugsch Villa
(Ezelőtt Alsótátrafűrészen).

ארטה. כשר
„CERES” ételzsir
a szokott kiváló minőségben minden fűszer, csemege és élelmiszer-üzletben kapható
HUTTER JÓZSEF
Szappangyár
Olajipar R.-T.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 6.
Telefon József 461—91, 92, 93 és 94.

adsz tizedet, megtízszerezedik a vagyoned” (*ászér bisvil setiszásér*) bizonyítékul felhozta ama oroszországi zsidók esetét, akik a háboru előtt és alatt pénzüiknek egy kis részét a palesztinai földre fektették, egészen ideális okokból a *jisuv erecz jisroel* (a Szentföld benépesítésének parancsa) szolgálatában. Bekövetkezett a bolszevizmus, minden magánvagyon megszünt, a zsidók milliói koldusok lettek, de akik régen teket vásároltak a *máászér*-nak szánt pénzből — megmentették vagyonukat.

Az ország termékenysége szép jövőre nyújt kilátást. A „*Risajn Lecijajn*” gyarmat borpincéi világlátványosságot jelentenek. Maga is meggyőződött arról, úgy mond, hogy minden hordó után lerótták a Tóra által előírt adományokat (*terümó, máászér*).

A szónoknak sok Tóra-igével fűszerezett előadását élénk tetszéssel kísérte a nagy számban egybegyűlt ifjuság.

Egy elszigetelt zsidó törzs lemorzsolódása

A bucharai zsidókról van szó, akik Turkesztánban laknak, a mely országot a cári uralom alatti egy emir igazgatott. A mostani állapotról egy német újságíró a következőket jelenti:

Buchara zsidó lakossága a szovjeturalom kezdete óta körülbelül a felére csökkent. Az emir uralkodásának idejében Obucharában körülbelül 8000 zsidó lélek lakott, most azonban mindössze 2000. Samarkand kerületben, ahol egykor sűrű tömegekben éltek bucharai zsidók, ma mindössze 3000 hitsorsost lehet csak találni. Az egész országrészben 45.000 zsidó lakik.

A szovjetkormány az emir uralmának idején érvényben volt törvényes korlátozásokat eltörölte. Azelőtt a zsidók nem viselhetek derékjukon övet, hanem kötelet, tartoztak a számukra kife-

lőtt városrészben lakni és lóra nem ülhetek. Ezeket a korlátozásokat a szovjeturalom beszüntette. A zsidó lakosság Bucharában azelőtt majdnem kivétel nélkül jó-módban élt, kereskedői között számosan dúsgazdagok voltak. Amióta azonban a szovjetkormány a magánkereskedelmet eltörölte, a zsidók minden életfeltételtől megfosztottak. A gazdagok kivándoroltak Perzsiába és Afganisztánba. Bucharában a vagyontalan elemek maradtak vissza. Főleg szabóiparral, szücs-mesterséggel és selyemszövésével foglalkoznak.

Samarkandban, ahol 8000 zsidó él, 32 zsinagóga és Talmudtóra áll fenn. Obucharában, ahol 2000 zsidó lakik, 6 zsinagóga van. Háromat a kommunisták kulturegyesületek céljaira lefoglalták. A zsidó gyermekek, akik szovjetiskolába járnak, vallásellenes szellemben nevelődnek. Bucharában 24 szovjet-iskola működik. Ezeket 2740 gyermek látogatja. Orosz és bucharai nyelven tani-

Nagymaroson
elsőrangú orth. כשר izletes
ebédkoszt
kapható.
SCHWARCZ IGNÁCZ L.
budapesti orth. lakodalmak és egyéb
diszkrét rendezőjénél
Nagymaros, Király ucca 5. sz.

Cirkvenica
az Adriai tengerpart klimatikus gyógyhe-
lyén — orvosi tanácsra üdülést igénylő —
leányok és fiúk nyaraltatása.
Jelentkezés 6 évtől.
A szülők negyedik évi bizalmával, gondos felügyelet, vallásos nevelés, orvosi ellen-
őrzés és jó ellátás Villa „ASTORIA”
Kész. כשר. ארטה. כשר panzióban biztosítva.
Készl. prospektust küld az akció vezetője:
Reichmann Mór tanító, Kecskemét

Kurort SLIAC Orth.
כשר

für Herz-, Magen- u. alle Frauen-
leiden sehr reiche Natur-Kohlen-
säure und eisenhaltige Bade- u.
Trinkquellen.

Hotel Metropol

60 Zimmer, 100 Betten. — Steht in
der heurigen Saison unter Auf-
sicht des Ew. H. Oberrabbiner

RIEDEL UNSORFER in Lucerne (Luzern).

In der vor- u. nach-saison tägliche Pension v. Kc 45—48. Hauptsaison von Kc 58 samt Wohnung.
Rabbiner Ermässigung.

Budapestről 5 óra gyorsvonattal
Közvetlen kocsí a keleti pályaudvarról
Vissza 50 százalék kedvezmény.

Hotel Metropol, Sliac.

tanak, a héber tanítás el van tiltva. A héber nyelv, a melyet a bucharai zsidók állandóan műveltek, elhalóban van közöttük. A szombatot általában megtartják, de kóser hús nincs, minthogy minden élő állatot kizárólag a fogyasztási szövetkezet ilet le s a szövetkezet nem akarja megengedni a rituális levágást.

Az öregek egész éven át — nővénykoszton élnek. Az ifjuság — sajnos — már nem sokat törődik a zsidó vallással. Így tükröződik vissza a zsidó gólusz a bucharai zsidók életében: a lélek szabadsága megvolt a külső rabság mellett, most van szabadság, de a lélek béklyóba van verve.

Péntek este

Épp fehér abroszt terített és meggyújtotta a péntek esti két gyertyát Ráchel, mikor kint esőngettek. Még mielőtt kilesbetett volna, tudni, hogy ki lehet — tán csak nem látogató jön most? ijedezett — már kopogtak is az ebédlő ajtaján.

Fordult. Kinézett. Kiáltott:

— Janka! te...?

Régi iskolatársnője volt, aki belépett. Fenntartották a barátságot a későbbi idők folyamán is. Ellentétes vallásuk nem gátolta őket ebben. Egyébként sem érintették a tárgyat.

De most, hogy így belebbent, váratlanul, fehér nyakán a kis gyémántos keresztrel, s hogy nézett megnyit szemmel a két gertya fényébe, Ráchel megdöbbsent.

— Mily meglepetés... De tudod, ma... Az atyám...

És akadozott bofló nyelvvel. De egyszerre kiderült, mint aki kiutat lelt.

— Gyere kedves, jer az én szobámba, erre! — s máris betessékelte.

Csukta az ajtót maguk után. Aztán ott bent mindenféléről csevegett. Szándékosan akarta felejtetni az első szobát, a gyertyák kékes lángját, fehér abroszos ebédlőjüket.

— Már mégy, ilyen hamar? — sopánkodott rövid negyedórak múlva s megint zavart lett. — Nem haragszol, ha a fürdőszobán át vezetlek, erre is van kijárat s ma arra kissé...

Hogy nem talált kellő kifogást, hirtelen elhallgatott. Janka bucsuzott és kilebbent.

Ó pedig visszament a péntek

esti gyertyák mellé. Elővette az imakönyvét. De alig hogy lapozni kezdett benne, rászólt egy hang:

— Tedd el a könyvet!

Nézett. Ősz atyja tekintetével találkozott a szeme, aki tiltólag állt mellette. Előrenyújtotta a kezét, előbbi szavait megismételve:

— Tedd el a könyvet! Nem kell ma imádkoznod!

— Miért atyám? — kérdezte megremegeve.

— Hogy miért? — szigoruan nézett reá, ráncolt homlokkal, borus szemmel. Ugy mondta, saját szívébe markolva: — mert szégyeltesd az ünnepedet!

— Édes atyám! — s ijedt döbbenet rámeredt.

— Így van-e?

— Óh, hogy gondolhatja!... de hiszen Janka jól tudja...

— Igen, tudja. És eljön hozzád, gyémántos keresztrel a nya-

kán, úgy-e? Ó fennen hordja, dicsekszik vele, melegszik általa. Nem bujkál, nem szégyenkezik érte, nem takarja el, mint te a péntek esti gyertyáinkat!

Ellenkezni próbált:

— Édes atyám!

— Valld be, így van, úgy-e?

— De nem... nem...

— Lásd, ez való, ez a fátyolos, halk, suttogásba olvadt nem, amely igent vall helyetted. Oh, jól láttam én az elpiruló arcodat, a megrettent tekintetedet, a szégyenkező mozdulatodat, mellyel ünnepi gyertyáinkat akartad rejtgetni, mikor Janka belépett. Sziven ütött a hebegésed, dadogásod, rám való hivatkozásod, mellyel védekeztl a ma esti ünnepünk ellen. Szégyellem Ráchel, szégyellem helyetted a gyávaságot, hogy takargatod a hitedet, bujkálsz vele!

— Atyám! — akart még közbeszólni a lány. De ő leintette.

— Lásd, ezért vagyunk mi kicsinyek, gyöngék, satnyák, mert szégyenkezve leguggolunk, hogy meg ne lássanak bennünket. Hogyan is kívánhatjuk másoktól, hogy elismerjék azt, amit önmagunk is takargatunk és hogyan merünk imádkozni az I-tenünkhöz, akit mások előtt megtagadunk! Hát a mi ünnepeink nincsenek-e megszentelve? Hát a mi gyertyáink nem lobognak-e fényvel, lánggal? Eredj előlem, Ráchel, ne lássalak, vagy pedig valld be töredelmesen, hogy igazam van. Nem birom a hazug álarcot! Csupa szégyen a lelkem miatt!

A leány halottsápadtan roskadt le, remegő szájszéllel, ájult karokkal. Töredelmesen úgy rebegte:

— Igaza van, atyám. De kérem az Örökkévaló nevében, bocsásson meg nekem.

S mintha esoda történt volna ezen szavakra, ősz atyjának hirtelen kisimult az arca, két szeméből eltűnt minden haragos láng. Megbékülten hajolt hozzá:

— Igen, megbocsájtok neked, az Ő nevében, akiről tévesen hiszik némelyek, hogy bosszuálló, mert az Örökkévaló mindannyiunkkal szemben hosszantűró, megbocsájtó és irgalmas. S ha majdan ott tartunk, hogy a nevé büszkén, bátran, fennen valljuk, úgy egész hatalmát éreznifogjuk és erősek leszünk.

S mikor a legközelebbi péntek estjén fellobogtak az asztalon a gyertyák, a leány kinyitotta az ablakot és nézte, leste, várta a vendégeket, hogy lássák a zsidó ünnep ragyogását... A. K.

Megdicsőült Mesterem légkörében

— Gyezetek hunfalvi utamról —

Ellenállhatatlan lelki szükségnek éreztem engedelmessé válni a *Zsidó Ujság* hasábjain megjelent felhívásnak, amelyben a frankfurti főrabbi, mesterünknek, a hunfalvi cadiknak unokája, figyelmeztetett bennünket arra, hogy a Jahrzeit alkalomával való találkozásra edesapánk: a czádik s anyánk a jesiva elvár bennünket. *Immár 10 év óta hordom magamban a honbágyat.* Ugy amint ezt a zsolttárs mondja (*Tehilim 84*): „*nichszefó vegám kolsó nási lechácrajsz Hasém* — epekedik és vágyakodik lelkem az I-ten hajléka felé.”

5679-ben (1919) költözött az öröklébe a hunfalvi jesivanövendékek felejthetetlen apja: a rebbe, egy évvel később ráborulhattam sírjára. Azóta 10 hosszú esztendő telt el és a fiu, a meghitt tanítvány, aki rajongásig csüggött mesterén és akit utóbbi ugyancsak atyai gyöngédséggel övezett, egy évtizeden át csak képzeltben volt Hunfalván, a szent rebbe jószágos arca mindig előtte tündöklött.

... 10 év telt el az idők végtelenségében s az epesztő vágy: *lirajs esz selajm háczajn éfaj hém rajim*, Hunfalvára szólított.

Szombat este indultunk el Budapestről: *Róth Henrik, Kövesi Ignác* és e sorok írója, Kassán csatlakozott hozzánk a kassaiak gárdája, valamint az Ujhely és Munkács felől jövők. Aboson az eperjesiek és a sárosiak. Régi jóbarátok meleg kézszerítással üdvözlik egymást. *Divré tajró*-val s hunfalvi visszaemlékezéssel telik az idő.

Mikor a vonat Poprádra ért, kb. 50-en voltunk. Poprádon autóba ülve, vasárnap d. e. fél 11-kor érkezünk meg Hunfalvára. A rég nem látott meghitt Tóra hajlék önkéntelenül könnyekig elrészkenyített. Beljebb a falu egy valódi megszállás képét nyújtotta. Rengeteg autó, autóbusz. Az egyiken a felirat *Gelnica* (Gölnicbánya), egy másikon *Presov* (Eperjes), azután *Turna n/B* (Torna) s így tovább — jelzik honnan hozták a zárandokokat. Németül 30—40-en szorongtak. Esembe juttatja azt a végtelenül szellemes, de szinte lefordíthatatlan szójátékot, amelyet egy élénk szellemű volt növendék csinált, amikor egy ilyen rendkívül módon telt kosiból néztük, mi, összepréselt heeringek, hogy mellettünk egy vallás-

talán zsidó kényelmesen terpeszkedve utazik pompás konflison. Barátunk idézte az ismert talmudi mondást: „*Leajpré reczajnaj kach*” a vallástörvények megszegői ime így — utaznak, „*leajszé reczajnaj*” a Tóra megtartói pedig: — „*al áchász*” egynek helyén „*kamo vekamo*” mennyien és mennyien szorongnak...

A rengeteg emberáradat feketélése a község egyetlen utcáján különös benyomást kelt és mutatja a megdicsőült főrabbi halhatatlan vonzóerejét tanítványai, valamint tisztelői körében. Olyan kép ez, mint amilyen a *szanzi* vagy teszem föl a *kállót* Jahrzeit mutat. De ha meggondoljuk, hogy a hunfalvi mester nem volt rebbe, *chószid értelembe véve*, akkor mondhatjuk, hogy ez a *zarándokolás páralan a maga nemében*. Hiszen nagy volt a *Chászám Szajfer*, *Najdo Bijehüdo* stb., stb. és nem zárandokolnak el sírjukhoz a Jahrzeit-ra...

Első utunk természetesen a rebbe sírjához vezetett. A késmárki országról a dombon elnyúló temetőig az ezen alkalomra odasereglett szegények sordala között vezet az ut a *cidük hadin*-házikóig, ahol a *Chebra Kadisa* meglehetősen magas — 5 cK. — belépődíjat szed, amit sem sejtő jámbor halandótól. A rebbe fölé emelt *ajhel* már kora reggel óta szakadatlanul meg van telve újabb és újabb zárandokok-

ארטה. כשר
VÉNUS
ételzsir

Snyders győri orth. főrabbi ur
hechserével ellátva és

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer
csemege- és élelmiszer-üzletben
kapható. Gyártja:

OLAJMŰVEK RT.

Kohn Adolf és Társa
Győr — Budapest

VII., Erzsébet-körut 6.

TELEFON JÓZSEF 388-11.

kal s így tartott ez öreg estig. A sír-
ra dobott „kvittlik” szinte usznak
a sok könnyben, melyet a több száz
ember ott elhullatott, kiöntve buját-
bánatát és kérve az Egek urát, hogy
a szent cadik érdemében *jutalmazza
meg jobb jövővel*.

Sírnak az öregek, zokognak az
ifjak, Epstein sajchet „*Kél molé
rachmim-ja* száll az ég felé, egész
nap szüntelenül... És megkönnyeb-
bülés, enyhülés költözködik be a
lelkekbe. Mindenkit az a remény
éltet, hogy a nagy cadik *zechüsz-
jében segítség és üdv jut a hívők-
nek*.

*

A rebbe sírkövének feliratát hadd
olvassák e hasábkörül volt tanít-
ványai:

פ"מ הרב הנאון הצדיק העניו האמתי מ"ה
שמואל ראזענבערג בן הרב הנה"צ מ"ה
ישראל יונה צבי והרבנית הצדיקת מרת לאה
צבי זצ"ל אשר למד תורה לשמה רבנים שבע
וחמישים שנים והעמיד תלמידים הגונים ת"ה ראי
השם לאלמים שה"י ל"ו שנים אב"ד דקהלתנו
יז"ו עלתה נשמתו המהורה למרומים ביום כ'
י"א סיון תרע"ט ל"פ.

שמראל זכה וזכה את הרבים כרב אונים
מימי תורתו שמו ודלו תלמידיו מאורים כספורים
ונאספו כצאן משפחות לדרוש את ה' אליו פונים
אמירת דרכו הנדלו למעלה התפארת דורים
ללחם מלחמת ד' לקים הרה עו לו כבגורים
תנצב"ה

Tartalma magyarul:

Itt pihen a gaon, az igaz, a valódi
szerény, Rabbi Semüel Rosenberg,
57 évig tanította üzenetül a Tórárt
a nyilvánosság előtt, ezerszámra
képezte ki a tanítványokat, méltó-
kat, talmudtudósokat és I-tenfélő-
ket. 37 évig volt hitközségünk fő-
rabbija. Tiszta lelke felszállt a ma-
gasba 5679. szívon 11-én.

Teljes erejével az erények útjára
irányították a sokaságot az erényei.
Tórája forrásából merített s ivott
tanítványok tündöklő sora.

Hozzája fordult a nyáj, hogy irá-
nyítsa őket I-ten útjaira.

Életutja, hűsége magasra emelte
nemzedéke diszének.

Az Ur harcát vívta, hősként küz-
dött a hit megerősítésére.

*

A temetőből kiérve összegyüle-
keztünk. A Szináj lábán álló gyü-
lekezetről azt mondja a midrás,
hogy egyes számban (*vajichan som*

jiszroél) lehet róla beszélni, mert
egy volt a lelkiülete. Azonképen a
hunfalvi gyülekezeten egy vágy, egy
akarattal járta át: *élni a Megdicsőült
szellemében s mindent megtenni az
ő művének, a jesivának fenntar-
tásáért*.

A nagy, csaknem 1000 tagu gyü-
lekezeten — a frankfurti és hun-
falvi főrabbiakon kívül — a követ-
kező rabbik neveit sikerült felje-
gyeznem:

Buchsbaum (Galánta), *Einhorn*
(Szombathely), *Friedmann* (Lubló),
Grünberger (Késmárk), *Ungár* (N.-
Szombat), *Spitzer* (Szepesváralja),
Stein (Gölnicbánya), *Strasser* (Vág-
sellye), *Fischer* (Szepesófalva), *Glück*
(Késmárk).

Nagygyűlés a jesiva érdekében

A jesiva fellendítésére vonatkozó
eszmecserét *Horowitz Jenő frank-
furti főrabbi* kezdte, nagyszabásu,
remekbe készült beszéddel. Elmon-
dotta, hogy több nyugateurópai or-
szágban volt s bárhol megemlítette,
hogy a *dicsőséges hunfalvi jesiva
újjaélesztéséről van szó, megértésre
talált s áldozatkészégi hajlamot ta-
pasztalt*.

Ezt a készséget azonban szervezni
kell. Amíg ez lehetséges, szükséges,
hogy elsősorban a volt növendékek
tegyenek meg minden lehetőt a
szent ügy érdekében. Szónok to-
vábbra is fenntartja magának a je-
siva szellemi és anyagi gondozását,
amelyhez azonban a többi tanítvá-
nyok támogatását kéri.

A magyarországi delegátusokhoz
fordulva, üdvözli őket, mint ama
ország képviselőit, amelynek ortho-
doxiája az ő elvhűségével, jesivai
módszerével iskolát csinált az egye-
temes orthodoxiában.

Külön kiemeli, hogy a bold. *R.
Arjeh Grossberg* z. c. l. *Allgemeine
Jüdische Zeitung*-ja, ugyancsak a je-
lenlegi *Zsidó Ujság*, rendkívül sokat
tett a hunfalvi jesiva érdekében,
valamint annak a gondolatnak köz-
tudattá levésére: *az orthodoxiát
csak egy feladata magaslatán álló
jesivarendszer képes fenntartani*.

A jelenlevők közöhangjára a *Zsidó
Ujság* főszerkesztője szólalt meg.
A folyó hetiszakasza ama szavaiból

indul ki: „... *el mül pené háme-
najró jóirü sivász hanérajsz* a
menóra felé irányuljanak a (szent-
téli mécsesek.” A Ramban meg-
jegyzése szerint ebben a chanukai
eseményekre is foglaltatik célzás.
A jelenlevő volt növendékek leg-
szívesebben a *chanuká*-hoz, az *ava-
táshoz* jöttek volna, szerették volna
már látni a dicső jesivát teljesen
felszerelve, az *internátus épületét
felavatva*, magasztos céljaira tel-
jesen alkalmassá téve. És szerették
volna látni a jesivát régi fényében,
amint ez a boldogult czádik idejé-
ben volt. De addigra is, a *mécsesek*,
akik e fényforrásból sugároztak ki,
mindenkor a *menajró*, a jesiva felé
legyenek irányítva! A „*Bész Se-
müél*” csoportok teljesítsék kötele-
ségüket, a jesivával szemben! De
intenzívvé kell tenni a jesivában a
belső szellemi életet s akkor a külső
támogatás sem marad el.

Több hozzászólás elhangzása után
határozatba ment, hogy *az összes
volt tanítványok tartsák erkölcsi
kötelességüknek minden alkalom-
mal, minden eszközzel ráterelni a
figyelmet a hunfalvi jesiva felvívá-
goztatásának nagy fontosságú
ügyére*.

*

A jesivában most összesen 30 bó-
cher tanuló, *mintaszerü szorgalom-
mal*, példás odaadással, legkitü-
nőbb eredménnyel, — bár az anyagi
ellátottság igen gyenge. A jesiva
belső, szellemi életére igen kedvező
hatással van, hogy a hirneves galán-
tai főrabbi, akinek a veje a jelenle-
gi hunfalvi rabbi, állandóan kon-
taktusban van a jesivával, élénk ér-
deklődéssel kíséri a tanulmányokat
és a növendékeket. Mint érdekessé-
get elmondták, hogy a jesiván egy
gazdag amerikai bócher tanuló, aki-
nek „*baráti kölcsöneiből* s támoga-
tásából” — több bócher fenntartja
magát. A menza jól funkcionál.

Az internátusnak szánt épület tető
alatt van, pompás épület lesz, a kis
Hunfalvának disze — *ha majd tel-*

Kitűnő minőségű
ארטה. כשר
HUTTER
szarvas szappan
kapható minden fűszer- és festékkeres-
kedésben. Gyártja a bpesti orth. hitköz-
ség rabbinátusának felügyelete alatt
Hutter József Szappangyár-Olajipar
Részvénytársaság
Budapest, VII. Erzsébet-körut 6.
Telefon József 461-91, 92, 93 és 94

jesen megépítik. A teljes kiépítéshez
egyelőre még csak a mindenesetre
igen impozáns keret van meg.

*

A frankfurti főrabbi heroikus
munkát fejt ki külföldön a jesiva
érdekében. Mostanában járt Belgi-
umban, Hollandiában, Londonban,
Párisban. Mindenütt kellő megértés-
sel találkozott. A zsidóság helyzetét
a nyugati államokban, orthodox
szemüvegen át szemlélve, *kedvezőt-
lennek* tartja. Ezzel szemben a
frankfurti „*trennungs*”-orthodoxiát,
melynek ő a rabbija, igen dicséri a
Frankfurter Ravv. Lassanként sike-
rül neki — ugymond — a hamisítat-
lan magyar-orthodox tradíciókat át-
plántálnia s szavának döntő súlya
van a frankfurti hitközségben.

Grossberg Jenő

Katzburg Salamon

könyvnyomdája

Budapest, Dob ucca 28.

Elvállalja mindennemű nyomtatvá-
nyok elkészítését. — Specialista
héber nyomtatványokban.

SIRKÖVEK minden kivitel-
ben legolcsóbb gyári áron
Schreiber Jakob villany-
erőre berendezett sírköze-
mében, *Debreccen*, Hunyadi-
utca 14. sz.

Sirkövek Adler J. sírkövegyárában
Telefon: József 364-20.
Budapest, Károly-körut 7. és Rombach ucca 4.

Kellemetlen hajszálak garantált, végleges és gyors kiirtása

a legújabb kezeléssel. Szeplő, pattanás és min-
denemű szépséghibák kezelése. Szépségápoló
szerek. — Quarc-fény. — Speciális hajfestés.

Művészi parókák készítése!

SCHADEK ANTAL kozmetikai és nőifodrás műtermében
Budapest, IV. Váci ucca 9. földemelő. (Corso-mozi ház) — Telefon Ant. 875-18.

Egyiptom földjén 24 óráig

— Utijegyzetek. —

Kairó, május 7.

Hatodikán érkezünk Alexandriába a munkácsi főrabbi társaságában. Délután 3 óra volt és ugyanakkor indul a vonat Jeruzsálem felé, úgy hogy ha nem is akarna az ember, akkor is kénytelen 24 óráig Egyiptomban időzni. E kis idő alatt is lépten-nyomon úgy megsarcoltak bennünket, hogy az a gondolat támadt bennünk, mintha ilymódon akarnák a mostani egyiptomiak apróbb részletekben visszacsarolni az ősök által egykoron, nekünk adományozott egyiptomi szerzeményt. Miután Kairóban több látványosság van, autóval körülutaztuk a várost, hogy a 7-kor induló vonatig elkészüljünk. Első utunk az *Eljöhü hanóvi*-templomhoz vezetett, ahol a hagyomány szerint megjelent az i-teni dicsőség, a nagy prófétának. Ami nekünk orthodoxoknak feltűnt s keserűen érintett bennünket; a Tóra-felolvasó állvány a frigszekerény közelében áll.

Este 10-kor már Kairóban voltunk. Gyönyörű keleti város az összes modern vívmányokkal (vilamos vasut, vízvezeték, villany, a főutcák aszfaltozva, óriási autóforgalom). Elmentünk a piramisokhoz is, melyeknek a zsidó történeti vonatkozása ismert, elmentünk meglátogatni a chachambasit, Egyiptom grand rabbiját, *Chájim Nachum Effendit*. Miután a *bész-din* épen ülésezett, megtekintjük egy főtisztviselő vezetésével a hivatalos helyiségeket. Legjobban meghat bennünket a tárgyalási terem, „*Tribunal Rabbinique*” felirat áll az ajtón. Kérdésünkre elmondja a tisztviselő, hogy a zsidók közötti ügyeket itt intézi az 5 tagú rabbi-bíróság

fellebbezhetetlenül, — hatósági szankcióval. Döntéseinek érvényesítésére karhatalom áll rendelkezésre. A terem berendezése igen eredeti: félköralakban 5 borszék a bíróság tagjai részére. Fejük fellett a tizparacsolat, továbbá feliratok úgy a felek (a törvény I-tentől való), mint a bíróság számára („ne végy megvesztegetést”, „ne sajnáld a szegényt s ne tégy kivételt a gazdaggal”, „igazságra, igazságra törekedj”).

A bírósággal szemben van a vádlottak padja. Jobbra az ügyvéd, balra az ügyész. A hallgatóság részére is van néhány pad fenntartva. Megmutatták az anyakönyvi hivatalt és a gyönyörű könyvtárt. Drága, szefárd szerzőktől származó könyvek, de azért a mi nagyjaink is meg vannak. Közben invitálnak a főrabbihoz: alacsony, tömzsi, szép barna körszakállas ember, finom modorral. Szívélyesen fogad, bár tud kissé németül, héberül beszél. Mellesleg megtudjuk, hogy tizenkét nyelven ért. A kormánytól nagy tekintélye van és az udvari ebédekre mindig hivatalos. 80.000 zsidó lakik Egyiptomban, ebből 58.000 Kairóban, 27.000 Alexandriában, 4.000 Port-Saidban, a többi más kisebb városokban. Csöngetésére egy egyenruhás szolgál finom mocca-kávét szolgál fel ezüst csészékben. Utána elmentünk a *Rambam* templomába. Öreg épület, mélyen fekszik. Lemegyünk nagy áhitattal, de előbb felszólítanak a cipők levetésére (*sál neolechó meál ráglechó*). Meglepetésünkre egy mellette levő helyiségben nők és gyermekek fekszenek. Kérdésünkre elmondják, hogy évszázadok óta, ha a beteg egy-két éjjel itt fekszik, úgy meggyógyul. Megkérdezzük erre vo-

Hévizfürdőn

több orth. rabbinátus által
elismeri MANDEL-féle
orth. כשר

vendéglő

június 1-én megnyílt.

natkozólag, amire egy a templomfalón látható, a többitől kirívó köre mutatva a következőket mondja:

— *E helyen van a bejárat egy mikve-forráshoz, amely még a Rambam idejéből származik. Ebben a forrásban bármilyen beteg, de különösen szembetegek ha megfürödtek, úgy meggyógyultak. Egyszer egy pasa egy zsidó ismerőse tanácsára szintén gyógyulást talált a forrásban való megfürdése által és ezáltal a dolgoz a kormány tudomására jutott. Amit a kormány, régi jó antiszemita szokás szerint azzal hálált meg, hogy saját kezelésbe akarta venni a csoda-forrást. A következő éjjel a Rambam az akkori chacham-basinak megjelent álmában és elmondta neki a készülő merényletet és kérte, hogy reggel fürödjék meg a forrásban és azután ki fog apadni. A chacham úgy tett, mint az álomban ráparancsoltak és mire a kormány emberei eljöttek, már csak a száraz helyét találták. A község a mikvót befalaztatta, de megmaradt a hit, hogy a forrás helyett a templom közelsége gyógyít.*

Hermann Ignác (Vác).

SIÓFOK

fürdőtelepén a BLAU-féle
orth. כשר

pensió és étterem

május végén újra megnyílik
Bővebbet: Telefon Aut. 126-96.

Sovüajszí virrasztás — Boroszlóban ...

Breslaunak nincs valami jó hírneve — még a németországi orthodoxok előtt sem. Hisz az ott létesített szeminárium első igazgatója, Frankel Zakariás ellen nagy tollharcot vívott *Hirsch* Samson Rafael a hagyomány, a „*Tajró se-beál-pe*” szentsége miatt. Most azonban ott — *habár, hangsúlyozom: németországi értelemben* — élénk orthodox élet van, ami dr. Hoffmann rabbin kívül az izzó-lelkű dr. *Simonsohn* buzgalmanak köszönhető.

Az ifjúság, a tanult s tanulatlan ifjúság, az az ő társasága, az ő reménye, az ő családja, velük tördik egész nap és egész éven át, akár a saját gyermekeivel.

Most sovüajsz éjjel is az ő vendégszerető házában 5—4 szobájában gyülekezünk vagy 80-an. Van köztünk *baal-bósz*, *talmid chóchom* is, de a többsége ifjú ember, kiket részben ő mentett meg, szerzett és szervezett meg a hithűségnek. (Hasonló buzgalmu neje. — akár Sára ósanyánk, — a lányokra vetette ki figyelmét, azokkal foglalkozik és tart nekik esténként, szombat délután előadásokat.)

Megkezdődik a „tanulás”. Német szokás szerint felváltva mondják el a fiuk az egyes zsidórákat. Egy óra tájban végeztek a *tnách-chal* és egyszerre megterülnék az asztalok minden jóval széppel, nagy lakmározások kezdődnek: kávé, sütemény, gyümölcs, bor van bőven és jókedv is hozzá. Mégsem feledkeznek meg a társaság a *Perek* intéséről; itt is, ott is érdekes, szellemes Tóra-magyarzatokat hallani, egy 14—15 éves fiukból álló csoport félrevonul és *Rüsz* könyvébe merül el, *sajlekkel* (kérdésekkel) jönnek a rabbihoz. Végül az utóbbi veszi át a szót és nagy beszédet mond az orthodoxia világhelyzetéről s kü-

lönösen a német orthodoxia feladatairól. Héber nyelven kezdi tanulni citátumokkal és ime, majdnem minden otlévő ifju megérti, majd németül folytatja, annyi tüzzel-hévvvel s annyi megértéssel és szeretettel, hogy megértem, miért szeretik őt annyi rajongással. A bencsolás után a *misnájeszra* kerül a sor. Ismét felváltva mondogatják az egyes misnákat: itt már kiderül, kiballatszük néha, hogy az illető nem nagy *lámdon*, hogy esetleg készült is rá. Végéreményben mindvégig ájtatosan emelkedett a hangulat, komoly és ünnepi. Valóban lelki életmény a *tréfo* Boroszlóban ...

Fürst Sándor

Palesztinai hírek

— *A lengyel szejm zsidó pártja az angol pártokhoz fordult.* A lengyel parlament zsidó frakciója az angol képviselőház pártjaihoz fordul, amelyben rámutatnak az angol kormány és a palesztinai adminisztráció a zsidóság érdekei ellen való eljárására s arra kérik a pártokat, hogy kényszerítsék kormányukat, hogy tegyen eleget a mandátum által vállalt köteleltségeinek.

— *Lemond a palesztinai pápai delegátus.* A pápának palesztinai delegátusa, Barlassina elhagyja helyét. Valószínűleg az angol kormány kérelmére. A delegátus ugyanis állandóan izgatja az arabokat, hogy ne béküljenek ki a zsidókkal s állítólag rábizonyították, hogy összeköttetésben állott az augusztusi zavargások vezéréivel. Szóval: az egyik mozzanata annak a szomorú ténynek, hogy a palesztinai keresztények a palesztinai zsidó gyilkolásokban legfeljebb a semlegességig mentek el, amely eljárás ellen a keresztény erkölcs nevében a népszövetség egyik ülésén oly hevesen til-

Kundmachung

Wirkungsvolle *קרישוח* in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beischpiel **Barmizvo, Chasene** *ר"ה ויו"ט*, Gast- u. Antrittsreden verfertigte von Fall zu Fall zu mässigem Preise, unter Discretion. Honorar von 5 P aufwärts, 50 H. Portó recommandirt im voraus erbeten. — Mein *מנחת ישראל* auf *Perek*. Preis 1.20 **Rabbiner Israel Braun**
Budapest, Szövetség-ucca 43.
Érdeklődés alkalmával válaszbelég melléklendő. A dróse-ért járó tiszteltdij előre küldendő be. Drósek raktáron nincsenek, csak megrendelésre készülnek

takozott — Abesszinia, az afrikai barbár állam delegátusa. Szép állapotok!

— *Az angol kormány új fehérkönyve Palesztináról.* Tekintettel a népszövetség mandátumbizottságának legközelebbi ülésére, az angol kormány szükségesnek tartotta egy fehérkönyv kiadását, amelyben a kormány informálni akarja a népszövetséget. A nehéz politikai helyzetre való tekintettel a fehér könyv iskolapéldája a diplomatikus semmitsemmondásnak: rekapitulálja a *Sham*-bizottság véleményét, anélkül, hogy megjelölne az eszközöket, amelyek segítségével rendet fog teremteni a mandátuma területén.

— *A bevándorlás tilalma Palesztinában.* A *Zsidó Ujság* többször irt arról a lehetetlen helyzetről, amelyben a délaarabiai, úgynevezett *jemeni* zsidók vannak, a barbár arab fanatizmus miatt. A zsidóságnak ezt a mélyégesen jámbor és becsületes rétegét csak a Palesztinába való vándorlás mentheti meg. Epen ezért a palesztinai *jemeni* zsidókat rendkívül súlyosan érintette a bevándorlási tilalom. Tel-Avivban nagy gyűlést tartottak, amelyen az egyik szónok rendkívül elkeseredetten hangoztatta, hogy 45.000 zsidó embert dobnak oda az elpusztulásnak, ha bezárják Palesztina kapuit.

Gyártja:

RADION HutterJózsef

szappangyár
Olajipar részvénytársaság
VII., Erzsébet-körút 6.
Telefon József 461-91, 92, 93, 94.

egymagamamos!

Weisz Mór orthodox כשר süteőéje
keksz-, teasütemény- és kétszersült gyára
Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: József 423-65.
Tarhonya, makaróni és levestészta a legujabb gyártmányaim.
Gyers és pontos kiszolgálás! Kérjen árjegyzéket!

Galíciai chéder történet...

... A mi chéderünk alacsony szoba volt, amelynek gerendái majdnem fejünkre támaszkodtak. Mi pedig számszerint huszonketten voltunk, akik reggeli hat órakor a chéderben megjelentünk, hogy belénk tölcsezzék a tudományt. Ámde mi nem voltunk e helyiség egyedüli lakói. A chéder egyszersmind lakásul is szolgált a rebbenek: a tanítónak, akinek felesége és négy gyermeke volt.

Szemben az ajtóval egy hoszu asztal állott, amely tele volt firkálva és vagdalva mindenféle ákom-bákommal. Két oldalt hoszsú padok nyultak el, amelyekben mi helyet foglalva sajátos éneklő hangon ismételtük a rebbe előadását. Ő pedig fönt ült, az asztalon ott heverték jelvényei: egy hatalmas piros zsebkendő, egy óriási burnót-szelence, amelyben hüvelyk- és mutatóujja örökösen turkált. Hosszúkás, keskeny arca volt, mely hegyes szakállban végződött.

Nem messze az asztaltól két ágy állott, melyet tiszta, fehér lepedő takart. Az egyik fölött faszegén a rengeteg nyújtódeszka függött, a másik ágy lábához hosszú madzaggal a macska volt kötve. Nyár idején más lakótársunk is volt ám. A szoba egyik szögletében egy anyatyúk beszélgetett sipogó családjával. Közel az ajtóhoz a nagy kemence emelkedett: ott volt a rebbecen állandó törzshelye. Ha csak nem járt-kelt a szobában törölgetve a port a butorról és a falakról, mindig a kemencénél volt, környezve 3 gyermekétől, akik majd sirva, majd kacagva kötényébe kapaszkodtak. Rendes foglalkozása az volt, hogy duzzadt, nekapirosozott arccal a tüzet élesztette, melékfoglalkozásképpen lábával a bölcst ringatva, hogy a békéltlenkedő csecsemőt hallgatásra bírja. Ez a jóságos, kékszemű asszony valóságos örangyalunk volt, aki mindig védelemben fogott valahányszor a rebbe hajlandóságot mutatott szigorú fenytésre. Mivelhogy az óra egyike volt ama tárgyknak, amelyek chéderünkben nem voltak, a rebbe az akkor még szokásban volt esti takarodót tekintette mértékadónak a hazamenés idejére nézve. Ez azonban gyakran igen későnek tetszett nekünk. Azért közkölségen

szert tettünk egy dobra és amikor a hazamenésre már nagyon is vágyakoztunk, egyikünk valami ürügy alatt kikéredzkedett és egynehányszor dobolva föl és alá járt az ablakok előtt. Erre a rebbe mosolygva megcsókolta a könyvet és becsapta, mi követtük példáját, hangos ujjongás közepette felöltözködtünk s ugorva, dalolva, hazamentünk.

De azért nem tanultunk ám egész nap. Olykor a rebbe hoszsabb szünetet adott nekünk, mely alatt vigan játszadoztunk az udvaron. Halából gyakran megleptük őt burnóttal, amelylyel azután épen minket fenytett meg. A leggyakoribb büntetési módszere az volt, hogy a vétkes tanulóknak jó adag burnót hirtett az orrába s az asztal alá száműzte. Gyakran hármásával, négyesével gugoltunk az asztal alatt és versenyt trüsszentettünk. Minden robbanás után elhangzott a rebbe hangja: „Kedves egészségére!” s az egész chéder egyhangulag utána mondta: „Kedves egészségére!”

Még a jóságos rebecen-nel szemben is fenyegető eszközül alkalmazta ezt a prüszszegető port. Ha például megerőltető munka után nem akart egy kissé pihenni, hanem a harisnyához vagy a portörölkőhöz fogott, egy óriási burnót adaggal feléje közeledett és az

ד"ר
(kis formátum, Varsó,
12 kötet)
olcsón eladó. cím a kiadóban.

orrához tartotta; erre aztán a kötetét félretette.

*

A tanítónk szokásaihoz tartozott az is, hogy bizonyos kételkedési esetekben a gemóret használta jós gyanánt. Felütötte a könyvet és aszerint határozott valami kérdéses ügyben, hogy a lap oldalán páros vagy páratlan szám állott-e. Ha nem tudta, menjen-e, vagy maradjon; tegyen-e valamit vagy ne; hogy két gyanus tanuló közül melyik a bűnös; minden ilyen esetben a talmud döntött és gyakran ez mondta meg, vajjon valakinek burnótbüntetését kell-e szenvednie, vagy nem.

Egy napon a rebbecen odalépett a férjéhez: „Rebbeléb” szólította meg szokása szerint, „eszembe ötlött, hogy próbáljunk mi is egyszer szerencsét és tegyünk a lutrirra.”

— Nem bánom, rebbecenléb, felelte a chéder mestere, aki mindig helyeselni szokta felesége eszméit.

— De hát szeretném, ha te mondanád nekem a számokat.

ארטה כשר אף למחרת מן המחרת!

LAURANA fűrdő, **ABBZIA** mellett.

A legkellemebb tengeri nyaralóhely, gyönyörű szobákkal, balkonnal, kilátás a tengerre. — **Elsőrendű orth. magyar konyha, melyet a vallásosságáról híres máramarosszigeti falműfűdős Reb Jákaj Grünwald, z. c. l. leánya vezet.** Napi pensió 28—38 lira. Kérjen prospektust.

Paróka

különlegességek

(Modern és tartós kivétel)

Olcsó árak

Altschüler

Bp. VII., Csányi uca 12

(Király uca sarok)

Telefon: József 310-79.

Érvénytelen a pápai rabbiválasztás

Páparól jelentik: „A pápai orth. izr. hitközség f. hó 8-án ejtette meg a rabbiválasztást, melyen a választási jogosultsággal bíró tagok több mint kétharmada vett részt. Az egyedüli jelölt *Haberfeld* Jakob bécsi egyleti rabbi volt, akit ilyenformán egyhangulag pápai főrabbivá választottak. A tehetséges fiatal rabbi megválasztása a megboldogult *Gottlieb* főrabbi z. c. l. leányának kiházasításával van összefüggésben.”

Pápai jelentésünkkel kapcsolatban illetékes helyen a következő

Félegyháza — Szerencs — Szatmár — Ungvár

Kiskunfélegyházáról írják: — Kedden, f. hó 10-én megejtett tisztújító közgyűlésen megválasztottak: *Dr. Krausz Mór* elnök, *Fisch Illés* alelnök, *Weisz Gyula* pénztárnok, *Czitter Sándor* ellenőr, *Rottenstein Ignác*, *Feuer Miksa* és *Brudermann Jenő* tanácsnokok. — A *Frank*-párt nem jelent meg a választáson, mely ellen petíciót nyújtott be a Központi Irodánál.

Szerencséről táviratozzák: Az évek óta tartó hitközségi viszálykodásnak, egy a szemben álló pártok között létre jött kompromisszum örvedetesen véget vett. A megegyezés értelmében az eddigi vezetőség visszalépett és egy 7 tagból álló vegyes kuratórium vette át az ügyek vezetését.

Érmihályfalváról jelentik: A napokban városunkban újabb *din tajró* tartatott, a szatmári rabbi-ügyben. A szatmári helyzet újabban ismét kiélesedett, olyannyira, hogy az ottani orth. hitközség kettészakadása szinte elkerülhetetlen.

zö tényállást közlik velünk: — *A kultuszminiszterium a választás előtt rendeletet bocsátott ki, miszerint, mindaddig, amíg a pápai hitközségben fennforgó régi viszályok a Központi Iroda által elrendelt felekezeti választott bíróság által el nem döntöttek, addig a rabbiválasztás meg nem tartható. A Központi Iroda a rendeletet a hitközségnek idejekorán tudomására hozta. A miniszteri rendelet dacára megtartott választás persze érvénytelen és semmisnek tekintendő.*

Csendélet az ungvári hitközségben. Mint a *Zsidó Ujság* megírta, a hírneves sopronkeresztúri főrabbi megválasztásába az ellenpárt, amely a *chazok* jog alapján az elhunyt főrabbi fiát, *Rabbi Sije Grünwaldot* szeretné látni a a főrabbi székben, nem nyugszik bele. A választást azon az alapon támadták meg, hogy a megválasztott nem csehszlovák állampolgár. Ez a politikai színezetű és súlyosan elítélendő argumentum természetesen nagy megitkőzést keltett, de a másik párt részéről viszont azt hangoztatják, hogy az ő jelöltjük iskolai bizonyítványait hamisnak híresztelték el.

Schück Jenő

orthodox fiuinternátusa
Budapest, VII. Kertész-u. 32

Szeretetteljes gondosság!

Az összes elemi- és középiskolák közéletében. Orvosi felügyelet. Naponta 5-szöri bö étkezés. Legjobb referenciák a szülök részéről.

Utólagos számla és költség nincs.

Virág Gyula
orthodox fiuinternátusa
Budapest, VI., Ó-utca 42.
Szeretetteljes gondosság!
Legjobb referenciák!
Utólagos számla és költség nincs.

— Én mondjam? szólt a rebbe büszke mosollyal, majd megmondja a szent talmud!

— Hiszen így gondoltam én is.
— Jó, akkor kérdezzük hát meg a szent talmudot. Felütötte a könyvet és hangosan jelentette „öt!”

— Azt gondolod: öt?

— Igenis, öt.

— Nem bánom, legyen 5: tovább!

— A rabbi ismételte a kísérletet: harmincöt! jelentette.

— Jól van, harmincöt — no tovább.

— Nyolevanhárom! — tehát: öt, harmincöt, nyolevanhárom, foglalta össze az eredményt és papírra írta. A felesége vette és köszöntve távozott.

— Ha az I-ten most csodát mivelne! kezdte a rabbi, akinek szokása volt, hogy legtökösabb gondolatait is közölte velünk. — ha I-ten megsegítene és nyernék a lutrin, be pompás volna! Igaz, hogy tovább is *melámed* maradnék, bérelnék két kényelmes szobát, eselédet fogadnék, hogy a rebecen ne törje ugy magát éjjelnappal. Aki köztetek elhozza nekem a „*beszürő tajró*”-t (jó hirt), az nem fogja megbánni!

(Vége következik.)

Jól szortirozott

előnyomda berendezéseket

a legdivatosabb mintákkal legolcsóbban szállít:

Bleier Testvérek
Szarvas, Belicey-u. 15

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női szövetekben. — **Billárd- és játékasztal posztó** Előfizetőinknek 5%, engedmény. — **SEIDNER LIPÓT** áruháza, Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450-87.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., **Andrássy-ut 38.** I. em. Párizsi Áruházal szemben. 25 éves működés.

Hajszálak kiirtása arcról, karról, szepők, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — **Szemölcsirtás.** Arcápolás, bértrendszer. — **Miracle** hajeltávolító szer szétküldése utasítással. Minden eddigit felülmul! Díjtalan tanácsadás. (Prospektus).

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Beháulászschó, Szivon 18. II. Perek.

Gyertyagyújtás (Bpest): 7 óra 35 p.
 שבת kimenetele " 8 " 35 "
 סוף זמן קריאת שמע: 6:50

OLVASÓINKHOZ! Felkérjük mindazon igen f. olvasóinkat, akiknek előfizetése I. hó 1-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordulófával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belföldön postafutárképpénz-tári csekk útján (50.791 sz.); külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnak tölthi ki.)

Régóta hátralékban levő f. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szíves beváltását.

.....

— A VÁNDORSZOMBAT VE-SZEDELME, amellyel lapunk már több ízben foglalkozott, sajnos komoly formát öltött. A naptárreform mozgalomról legújabbban a következőket jelentik Londonból: „Az állandó naptár nemzetközi ligájának londoni központi irodája, az Egyesült Államok nemzeti naptár-bizottságának adatai alapján terjedelmes ismertetést bocsátott ki a naptár-egyszerűsítési mozgalom amerikai haladásáról az utóbbi öt hónapban. Legújabbban most már Mexikó is csatlakozott a mozgalomhoz, amelyben ezidő szerint huszonkét ország vesz részt, beleértve Magyarországot is. Az amerikai naptár-egyszerűsítési propaganda a főiskolákban és kollégiumokban kívül kiterjedt számos nagyipari érdekeltiségre és vasúttársaságra is és különösen az utóbbiak túlnyomó többsége magáévá teszi a 13 hónapos év tervezetét. A mozgalom egyetlen aktív ellenzéke egy zsidókból, adventistákból és baptistákból álló parányi csoport. A vatikánvárosból nagyjelentőségű értesítés érkezett a naptárreform-mozgalom vezetőjéhez, amely tudatja, hogy a katolikus egyház a jövő évben tartandó ököméniai tanácsban foglalkozik a naptárreform problémájával, amelynek gondolata ellen dogmatikus szempontból nem emel kifogást, csupán az egyházi

hagyományok szempontjából tartja megvizsgálálandónak, vajjon valóban a közjót mozdítja-e elő a reform.” — Ez a jelentés hatványozottabban kell, hogy serkentse az illetékes zsidó köröket a naptárreform elleni állásfoglalás minél impozánsabbá tételére, a szent szombatnap állandóságának megóvása érdekében.

— BALTAZÁR PUSPOK ÉS FŐ-RABBI. Nádudvarról jelentik nekünk: Erev sovüajs napján dr. Baltazár a reformátusok diszközgyűlése alkalmából Nádudvaron időzött. Jungreis Izrael főrabbi gyönyörű beszéddel üdvözölte a püspököt. Ezen üdvözlő beszéddel kapcsolatban dr. Baltazártól a főrabbi a következő levelet kapta: *Fisztelt Főrabbi Ur! Nagyon sajnálom, hogy az idő rövidsége miatt Önnél nem tehettem tiszteletemet és személyesen nem köszönhettem meg nagyszűrű beszédét, mellyel hitközsége nevében üdvözölt. Közeljövőben ellátogatok Nádudvarra és akkor pótolni fogom mulasztásomat. Szeretettel igaz hive: Dr. Baltazár*

— SZIJUM ÜNNEPELYEK BU-DAPESTEN. A Kazinczy-templom bészhamidrosában kedd este fejezte be Steif Jonatán rabbi az általa ott esténkénti siir-ként előadott Béczó-traktátust. A szijum alkalmából a hitközség bankettet rendezett, melyen óbudai Freudiger Ábrahám hitk. elnök is részt vett. A kedélyes estély hangulatát Steif, Welcz rabbik és Klein Márkusz saszehevra-elnök tóra-beszédei fokozták. Steif rabbi egyidejűleg a Roshasonó traktátus előadását kezdte meg. Ugyancsak szijum-ünnepélyt rendezett a Welcz rabbi vezetése alatt működő Tompa-utcai templom Talmudtórája. Felszólaltak Welcz, Steif rabbik, dr. Deutsch Adolf igazgató, Kepes Sándor Talmudtóra ügyv. elnök, Láng Ignác templomelőjáró, Leitner Gusztáv gyárigazgató, Ilkonits Simon h. templomelőjáró, Eckstein Wolf Talmudtóra vezető, Eckstein S., a Hunyadi-téri templom előjárója, Czitron Mihály elnök.

Orth. kóser pensió
BALATONSZEMESÉN
 Régi hírneves pensiómat ismét saját kezélsben vezetem.
 Elsőrendű házi kész. Olcsó árak.
 Figyelmes kiszolgálás.
 Schül és Mikve a házban.
ÖZV. KOHN SÁMUELNE
TELEFON 7. B.SZEMESÉN

„GÖRL”

kalapdobozt
 kapajándékba
 minden vevő.

Tavaszi és nyári
 nőikalap P 5.80

ujdonságok, szalmamodellek
 csodaszép választékban

REICH FRICZI
 nőikalapgyár
 Vámház - körut 19.

— PÁLYADIJAK A SURÁNYI JESIVÁN. Egy névtelen jötevő s tórabarát 10.000 cseh koronát tett le a multban Frey Mayer nagysurányi főrabbi kezéhez, hogy abból pályadíjat tűzessenek ki erre az évre. A pályázat szerint tekintetbe jönnek azok, akik a Sülchon Örűch-nak a rituális döntés szempontjából fontos részleteit (Jajre Déó első 110 paragrafusát, a Kűf-jűd-et) áttanulmányozták s erről vizsgálatot tesznek. A vizsgázó-bizottság tagjai voltak: a surányi, az érsekújvári és a bátorkezi főrabbi. Nyolc jelölt jelentkezett s mind kitünően állotta meg a több óráig tartó vizsgát s mind megkapták a díjat. A nyertesek nevei: Schönfeld, Spiegel (Aranyosmárót), Stern testvérek (Érsekújvár), Weisz (Huszti), Weisz (Nyitra), Perlmann (Durkov), Feldmann (Nagy-szombat).

— EGY ORTHODOX SZEPSÉG-KIRÁLYNŐ. Egy makói choszid leányát — mint nekünk onnan írják — a helyi szépségkirálynő versenybe beneveztek, tudtán kívül. A megválasztása egészen biztos volt, de a „Miss Makó”-jelölt nem ment el a királynőválasztásra, bizonyára a zsoltárversre gondolva: „a szépségkirálynő méltósága a családi ház bensejében lakozik”. (Kol kenüdo bász melech penimo)

— HA FÁJ A FEJE ÉS SZEDÜL, ha teltséget, bélizgalmat, gyomortégést, oldalszurást, mellszorulást és szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „FERENC JÓZSEF” keserűvizet. Gyomor- és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a FERENC JÓZSEF viz remek természetalkotta hashajtó. A FERENC JÓZSEF keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Trencsenteplíc-fürdön

a legjobb orth. kóser pensió a Fischhof-féle vendéglő a park közvetlen közelében. Elismert kütünő konyha és kiszolgálás. — Tulajdonos:

Fischhof Adolf vendéglős
 Galántáról.

— ORTH. HITELET A LIPÓTVÁROSBAN. A főváros ezen részében, ahol évek előtt alig lakott orthodox, ma pezsgő hitélet virul. Az orthodoxia itteni központja a Csáky-utcai orth. zsinagóga. Az elmúlt sovüajs ünnepén Haas György droguista által felajánlott Széfer Tóra avatása volt az ünnep eseménye. Welcz Izrael, a zsinagóga rabbija megrázó erejű avatóbészédet mondott. — Az ünnepet követő szombaton illusztris vendége volt a Csáky-templomnak: Schreiber Dávid talmudtudós Boryslawból, aki közikvánatra a tőle megszokott eloquenciával gazdag tartalmu vendégszónoklatot tartott.

— JUBILEUM. Deutsch Vilmos, a budapesti orth. hitközség érdemes tagja a napokban meleg ünneplésben részesült. Most lett ugyanis egy félszázada annak, hogy a jeles férfi értékes kereskedői tevékenységet fejt ki, a főváros társadalmában. A Polgári Körben rendezett diszünnepeleyn többek között Sándor Pál és Baracs Marcel országgyűlési képviselők üdvözölték a jubilánst, aki meghatottan mondott köszönetet az őt ért megtiszteltetésért.

— VIZSGA. A Lipschitz M. hitoktató vezetése alatt álló Hunyadi-téri iskolában f. hó 8-án volt a Kerü-

Iskolák figyelmébe!

Legszebb jutalomkönyv

Bosztanai

című, gyönyörű zsidóírtárgyu regény. 280 oldal.

Bolti ára 2 pengő.

Iskolák részére 50% engedmény.

Megrendelhető a Zsidó Ujság kiadóhivatalában

letközi Talmudtóra vizsgálja, amely fényesen sikerült. Echstein Mór ez alkalommal köszönetet mondott Klein Ignác cipőgyárosnak, a Talmudtóra növendékeinek támogatásáért.

— FELHIVÁS. A Tompa-utcai templom Talmudtóra Egyesületének előjárósága értesíti a VIII. és IX. kerületben lakó izr. szülőket, kiknek gyermekeik ezen kerületek népiskoláit látogatják, hogy a Talmudtóra a gyermekeiket a zsidó hittanban kielégítő mértékben teljesen díjmentesen oktassa. Felhivatnak tehát a szülők, hogy sziveskedjenek címüket és gyermekeik nevét a Tompa-utcai templom előjárójánál szóban, vagy a Talmudtóra-egyesület főtitkáránál, Schmutz Ernő urnál (VIII. ker., Tömő-u. 44.) írásban bejelenteni.

— TENGERTI FÜRDŐHELYRE igyekvőknek figyelmükbe ajánljuk az Abbazia melletti Laurana fürdőben levő Weiss penszióknak lapunkban közzétett hirdetését.

Sajtgyártmányai
 kiválóságáról
 ismert és híres

Stauffer és Fiai

cég

Répcelak-Sopron

megkezdte ארטה כשר
 gyártmányai szállítását és ajánl:
 Ia. orth. kóser „Neser” emmenthali dobozsajt (6 adag)
 Ia. orth. kóser emmenthali felvágva (szalagvágás)
 Ia. orth. kóser block-emmenthali stanióban, 1 kg. súlyban
 Ia. trappista sajt cca. 1.20 kg. súlyban

Több közismert orth. főrabbi által kiállított hechser minden küldeményhez mellékelve.

— Kérjen árajánlatot —

Képviselet minden nagyobb városban.

Csodaszép parókák

Tartós ondolálás (Dauerwellen) és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly

hölgytödrész

Budapest

VI. Andrassy-ut 19
 Telefon Aut. 199-10

— A MUNKÁCSI FŐRABBI KISVÁRDÁN. A munkácsi főrabbi kisvárdai hiveinek sokszoros kívánságára — mint ezt Kisvárdáról írják nekünk — mult hét csütörtökjén meglátogatta a hitközséget. Ezer nyi nép fogadta a pályaudvaron, Rosenbaum Mózes főrabbiaval az élén. Az állomásról a templomba mentek, ahol a munkácsi főrabbi, aki szent buzgalommal s nagy áldozatok árán végzi a majhel-teendőket, egy brisz-nél funkcionált. (Ugyanez megismétlődött pénteken és szombaton.) A templomnál nagy diszkapu várta, borűch habó felirattal. A sabosz felejthetetlenül és az összes jelenlévőkre eltörölhetetlen lelki élményt jelentő módon folyt le. A délelőtti ima a nagytemplomban volt, ahol Spira főrabbi, drószó-jában csodálatos eloquenciával felrázta, megrendítette s felcsemelte a hallgatóságot. A solajs-szűdajsz este 10 óráig tartott. Képvisele volt a vidék minden hitközsége s jelen volt igen sok rabbi és hívő, közelből-távolból.

— BARMICVO. Az elmúlt szombaton ünnepelte Süssmann Adolf és neje Szimcho fiuk barmicvo avatását, impozáns keretben. Az ifju a nagyszerűen előadott charifűsz és magidűsz beszédével elragadta a hallgatóságot, mely a fővárosi orth. társadalom színe-javát foglalta magában. A solajs szeűdajsz alkalmával Steif, Schlesinger, Welcz rabbik, R. Meir Klein saszehevra-elnök és R. Saul Müller talmudtudós szóaltak fel.

— VENDEGSZÓNOKLATOK. — Czinn Amrom, a debreceni jesiva egyik jeles növendéke sovüajs ünnepén, Kabán, jól sikerült magidűsz drószót mondott. — H.-Böszörményből írják: Fränkel Arnold okl. rab-

bi, a balkányi jesiva vezetője, a helybeli kántor fia, sovüajsz ünnepe a szefárd imaházban mély hatást keltő charifisz és magidisz drósót tartott. — *Vámosmikoláról* írják: *Jungreis* Áron, a galántai jesiva egyik kitünősége, az ünnepen szüleinél tartózkodván, a hitk. előjárók felkérésére mélyenjáró homiletikai előadást tartott, amelyet a jelenvoltak tetszéssel fogadtak.

— **TISZASZALKA.** Schwarz Zélignek, az eltűnt tiszaszalkai metszőnek ügyében az ügyészség a debreceni csendőrséget új nyomozással bízta meg. A közvélemény kíváncsián várja az újabb nyomozás eredményét.

— **KILENCVENHAT ÉVES RABBI HALÁLA.** *Varsóból* jelentik: A héten elhunyt a lengyelországi rabbi *nesztor*, *R. Czevi Avrohom Perlmuter* varsói rabbi, 96 éves korában. A nagy talmudtudós temetésén a különböző miniszteriumok kiküldöttjei is megjelentek. A temető bejáratánál a több ezer főre rugó tömegben, a rendőrség beavatkozása folytán pánikszerű jelenetek folytak le. Számos rabbi, köztük *Schapiro* pietrkovi főrabbi, az *Aguda* rabbitanácsa (*Moacsoz gedajle hatjájro*) képviselője, a nyitott sírnál tartott *heszpedet*. **תנצ"ה**

— **A GALÁNTAI JESIVA VOLT NŐVENDEKELÉK.** akik Magyarországon tartózkodnak, f. hó 8-án értekezletet tartottak Budapesten. Az összejövetel az egyik tanítvány, *Rottenberg* dobozgyáros lakásán volt. A házigazda vázolta a jesiva nehéz helyzetét, amelyen segíteni a volt növendékeknek erkölcsi kötelességük. *Hirschfeld* (Vác) és *Eckstein* (Pápa) hozzászólása után egy segítő akció megindítását határozták el.

— **RITUALIS FELÜGYELET A PÉKEKNÉL.** (Levél.) A legtöbb zsidó pék, mint ezt tapasztaltam, az összes (tejes, páros) sütemények kemencébe vetéséhez egy és ugyanazon lapátot használja. Mivelhogy ez *abuzus* s a vallástörvények értelmében (*Jajre Déo* 108. és *Mogén Avrohom* 494) tilos, üdvös volna, ha a *Zsidó Ujság* felhívna erre a körülményre a pék-masgiachok figyelmét. *Schreiber Mór* (Hajdunánás)

— **A H.-BÖSZÖRMÉNYI SZEFÁRD IMAEGYESÜLET** tisztújítása: Svéd Ignác elnök, Rosenfeld Salamon gabe, Spitzer Adolf előjáró, Silber Ferenc ellenőr, Ungár Mihály pénztárnok, Spitzer Farkas tb. jegyző.

— **UJ ORTHODOX HITKÖZSÉG ERDÉLYBEN.** A gyulafehérvári eddigi statusquo hitközség volt főrabija: *Fischer* Sándor szorgalmazására az orthodox szervezethez csatlakozott. Ugyanakkor a főrabbit más öröm érte: a román koronarend parancsnoki méltóságával lett kitüntetve.

— **EGY HITKÖZSÉGI ELNÖK AUTÓKATASZTRÓFÁJA.** A brassói hitközség elnökének, *Ascher* Harrynak autója május hó 29-én a brassó-csikszereai országúton a mélységbe zuhant s maga alá temette *Aschert*, nejét és két fiát. A hitközségi elnök meghalt, családtagjai súlyosan megsebesültek.

— **EGY BIBLIAI SZÖVEGFORDÍTÁS KORREKCIÓJA.** A napilapok jelentése szerint a pápa biblia-revizíós bizottsága elfogadta *Donáth* Benjámin budapesti lakos tézisét, amelyről annak idején mi is említést tettünk, s amely lapunkban nagy diskusszió tárgyát képezte, s azt rendelte el, hogy a katolikus hivatalos, latin-nyelvű biblia szövegében a Tizparancsolat ama passzusa: „mert én az Örökkévaló féltékeny I-ten vagyok, megbüntetem az apák vétkeit a gyermekeken” (*paikéel ávajn óvajs...*) ezentul úgy fordítandó: „mert én az Örökkévaló mindentudó I-ten vagyok, aki beszámítom az apák vétkeit enyhítő körülményül a gyermekeknek”. Őszintén szólva: nekünk jó a régi fordítás, de ha már új van, bár csak eredményező, hogy valamivel nagyobb respektussal nézzenek a Tizparancsolat népére. De attól félünk, hogy ha eddig lebecsülték a zsidó vallást, mert a „bosszuálló I-ten” hirdeti, a kijavított biblia után le fogják becsülni — más mondva csinált okból. *A szöveg korrigálásának a lelkület korrigálását kellene maga után vonnia.*

Schück orth. internátus a Magas Tátra

legszebb helyén, óriási parkban tölti a nyarat.

Garantált hízókúra, naponta hétszeri bő étkezéssel. (Kétszeres uzsonnák) Orvosi irányítás.

Jelentkezés f. hó 22-ig: **Schück internátus, Budapest, VII., Kertész ucca 32.**

— Társalgó, ismétlés az iskolai tananyagból. —

Israelers
orth. כשר Restaurant
Bad Trencséntempliz
(Slovakajulia-úls der Elektrischen Haltestelle ist seit 1 Mai im Betrieb. Für erstklassige Küche u. solide Bedienung gesorgt.)

— **TISZTELGÉS A PÜSPÖK ELŐTT.** Nemesszalókról írják: *Dr. Antal* Géza felsőházi tag, dunántúli ref. püspök mult héten községünkben időzött, mely alkalommal az itteni zsidóság is tiszelt nála *Schück Dávid* főrabbi vezetésével. A püspök válaszában hálásan megköszönte a főrabbi mesterien felépített meleg tónusú beszédjét és részletesen kifejtette, hogy ő az I-tentől neki adott erejével mindig a zsidóságot ért elnyomás és igazságtalanság ellen küzdött és a jövőben is küzdeni fog. Ezt parancsolja valása, de ezt sugalja veleszületett igazságérzete is.

GRADO
orth. כשר Pensió Grünlas
Villa Marin Via Regia Marina 8
Központi fekvés. Elsőrendű magyar konyha. Teljes komfort. Mérsékelt árak. **כשרות** referenciákkal főt. *Schreiber* Ábrahám görzi orth. főrabbi ur és *Grünwald* M. técsői orth. főrabbi ur szolgálnak **Szezonnyitás május 20-án**

— **A TÁLLYAI HITKÖZSÉG** május 25-én tisztújító közgyűlést tartott, melynek eredményeképp elnök lett egyhangulag: *Paszternák Mór*, alelnök: *Farkas Imre*, pénztárnok: *Teichmann Jenő*, gondnok: *Rogner Jakab*, jegyző: *Perl Sámuel*, ellenőr: *Schwarz Jenő*. Választmányi tagok: *Altmann Ignác*, *Friedmann Ádám*, *Teitelbaum Ábrahám*, *Atlasz Rezső* és *Paszternák Simon*.

— **A SZOMBATTARÉK VI. AG-KONGRESSZUSA.** Berlinben aug. 25-én és 26-án fogják a szombattar-tók világkongresszusát (*Somré Salsos*) megtartani. Amerikából egy nagy küldöttség van a kongresszusra bejelentve.

— **A GYÖNGYÖSI TIFERESZ BACHURIM** új tisztikara: *Reinitz* József elnök, *Reich Manó* alelnök, *Kesztenbaum Lajos* pénztárnok, *Braun Jenő* ellenőr, *Háber Sándor* titkár, *Present Márton* tan. előjáró, *Wieder Sándor* pénztáros.

Családi hírek

Szászbereki Kohner Imre István báró és Menko Hartogensis Alice 1930. június 11-én házasságot kötöttek *Enschede*-ben (Hollandia).

Geczovits Biri Budapest és *Vitrael Gábor* Nagyvárad jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Beilusch Mór bőrnagykereskedő (Nyirbátor) leányát *Bözsikét* eljegyezte *Silber M. Eliás* óranagykereskedő Slov. Nové Mesto, *Silber A. József* sátoraljai helyi óranagykereskedő fia.

Herbst Terike Nyiregyháza (Hajdunánás) és *Goldberger Rudolf* Sárospatak jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Grósz Izsák vásárosnaményi fakereskedő *Rózsika* leányát eljegyezte *Steinberger László* Balmazújváros. (Minden külön értesítés helyett.)

Grün Zsigmond Debrecen eljegyezte *Grünwald* Lujzikát Hajduböszörményből. (Minden külön értesítés helyett.)

Sabel Irénke Békéscsaba, *Herskovits Mór* Püspökladány jegyesek.

Klein Etelka Pásztó és *Hoch Lajos* Eger jegyesek.

Reinitz Margitkát Nagyálló eljegyezte *Stern Ernő* Téglás.

Terkeltaub Gizi Gyüre és *Weinberger Miksa* Ujfehértó jegyesek.

Polatschek Eszti Szakály, *Weisberger Dávid* Vác. jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Sabel Muncikát Szarvasról eljegyezte *Kun Ignác*. Kiskunfélegyháza. (Minden külön értesítés helyett.)

Rosenberg Irén, *Rosenberg Farkas* rabbi leánya Debrecen és *Paskesz Emánuel* gálszécsi nagykereskedő f. hó 8-án házasságot kötöttek Debrecenben.

Krausz Rózikát Szany eljegyezte *Roth Béla* Nyirbátor—Beled. (Minden külön értesítés helyett.)

Reiner Sárkát (Uraiuifalu) eljegyezte *Schlanger Imre*, a Mechanikai Szövetség r.-t. cégvezetője, Budapest.

Dr. Krausz Mór a kiskunfélegyházi orth. izr. hitközség elnökének leánya *Bözsike*, f. hó 17-én d. u. fél 1 órakor tartja esküvőjét *dr. Weisz Aladár* fővárosi orvossal, a Kazinczy-templomban, Budapesten.

Bernáth Irénke Budapest és *Berkovits Lajos* Budapest (Szombat-hely) f. hó 16-án, kedden d. u. 2 órakor tartják esküvőjüket a Kazinczy-uccai orth. főtempom udvarán. A n. é. közönséget ezuton hívják meg a szülők az esküvőre.

Szerkesztői üzenetek

ZOMBA: A mult héten a *sovüajsz* miatt nem jelent meg a *Zsidó Ujság*, amint ezt az ünnepi számunkban előre bejelentettük. — **KISVÁRDA:** Versében van érzés, de a forma még kezdetleges. Ami általában a leánynevelést illeti, gyakran foglalkozunk a kérdéssel. — **SÓRAJN:** Középis-kolai érettségi. — **TARCAL:** Folyósítva lesz, de valószínűleg csak néhány hónap múlva. — **BAGOS:** Ugy tudjuk, csak *egyszer* hetenként. Egyébként a levanteoktatónál van a rendlet. — **TARCAL:** E helyen közöljük, hogy *Glück* Ernő az ottani *Tiferesz Bachurim*-ban *sovüajsz*-kor-nívós magidisz-előadást tartott.

Hírek a nem-orth. világból

— **A pesti izr. hitközség közgyűlése.** Június 1-én délelőtti folyt le a pesti izr. hitközség közgyűlése. Hosszabb vita indult meg a tervbevetett hős templom építése körül, továbbá a kritikus gazdasági helyzettel kapcsolatban az adózásról. A polgári iskolákat fokozatosan megszüntetik, csak a gimnáziumokat tartják meg. Az egyik szónok lelkesen lándzsát tört a felekezeti iskolák mellett, mert azoknak a hiánya okozza

— *ugymond*, — hogy a Tórához felhívtak egy nagyrésze nem tudja még a szükséges *brócho*-t sem elmondani. Végül elfogadták a költségvetést. Az előjárók megköszönték a közgyűlés bizalmát, pedig a közgyűlési tagok hangulata — talán a rossz gazdasági viszonyokkal kapcsolatos okokból — határozottan érdeklődést nélkülöző, szürke volt.

— **Élvezetes deficit.** Mint a „Zsidó Szemle”-ben olvassuk, a pesti izr. hitközség kifizette hat-száz s egynehány pengővel az „Egyenlőség” jubileumi bankettjének deficitjét, amely mindenképpen élvezetes volt, egyrészt azért, mert a jelenlevők egy része az ellenértéket a nagy áldomás-nál jóízűen elfogyasztotta, másrészt azért, mert a neológ felekezeti sajtó összes szerkesztői, akiket nem hívtak meg a bankettre, s a kik a jó menüt nem élvezhették, legalább most élvezhetik — a deficit adatait.

— *Dr. Kecskeméti Lipót* nagyváradi neológ főrabbi f. hó 9-én ülte meg 40 éves jubileumát. Ebből az alkalomból a várad kongresszusi hitközség ünnepséget rendezett, melyre meghívta a pesti izr. hitközséget is. A pesti izr. hitközség előjárósága *dr. Kecskeméti Adolf* és *Molnár Gyula* előjárókat bízta meg a jubileumon való képviseléssel.

— **Hítségoklatok.** Tudósítónk jelenti: *Sovüajsz* első napján a Dohány uccai templomban *dr. Hevesi Ferenc*, a vezető főrabbi fia beszélt. Szónoklatának vejeje az volt, hogy a gazdasági helyzetből folyó kannibalizmust csak a vallásos hittel lehet leküzdeni. — **A Rombach uccai templomban** *dr. Fischer* Benjámin rabbi lelkes beszédben hangoztatta a Tóra változhatatlanságát s hevesen kikelt az „új fuvolás” ellen, aki új Tórárt hirdet. Másnap *dr. Fischer* Benjámin rosszullete következtében a Rombach-uccai templomban a *mázkir*-beszédet *dr. Hevesi* Simon vezető főrabbi tartotta.

FRÄNKEL IGNÁC Elsőrangú konyha
a budapesti (Rombach-utca 12. sz.) **כשר ארדה** vendéglős
pensiója és étterme Siófokon
a **Royal pensió**, István-utca 5. sz. (a Fenyves-üdültötelep mellett)
Lakodalmak és alkalmi összejövetelek rendezését vállalom.
Előjegyzések már most elfogadtnak a budapesti cím alatt.
Figyelmes kiszolgálás. Saját templom tórával. Főnyoson berendezett kényelmes szobák.

A bpesti Tomché Jesivósz-Sabosz

Kazinczy-uccai főtemplom. Bárkány Mór 5 pengő, Bader Adolf 3, Braun S. Léb 1, Berger Sámuel 10, Bernstein Sámuel 2, Bialazurker Vilmos 3, Bohrer Simon 5, Csillag Ignác 5 P., dr. Dach Sándor 5, dr. Deutsch Adolf 5, Deutsch Vilmos 20, Eidlitz 5, Englmann 3, Ernst Márkus 10, Ehrenfeld Dezső 5, Freund Jakab 5, Fejér Géza 10, Fischl Viktor 5, Fried József 20, Friedmann Jenő (Ráday-u.) 10, Fischmann Márton 5, Friedmann Alfréd 10, dr. Friedmann Izidor 8, Gárdos 10, Gansel Gyula 4, Geczovits Vilmos 3, Geczovits Salamon 5, Goldberger 10, Groszberg Juda 3, Goldberger Dávid 3, Grünfeld Ignác 3, Glück Manó 5, Hartmann 3, Hahn 2, Hoffmann Nachman 3, Kramer E. M. 5, Klein Jakab Vác 10, Keller Adolf 2, Kohn Manó 20, Kollmann M. Wolf 3, Kostelitz 4, Kovács 3, Lindenfeld 3, Lindenfeld Náthán 3, Löwinger Sándor 5, Mautner Henrik 110, Mayer Lipót 20, Mandel Ignác 10, Moskovits Emil 2, Moskovits Peterdy u. 18, Müller Nándor 3, dr. Pápai Márton 5, Platschek Adolf 5, Präger Samu 10, Perl Sándor 5, Reitmann Manó 54, Rosenberg 10, Róth Sándor 5, dr. Rosenwasser 3, Safir 2, Salamon Mór 3, Salzer Zsigmond 5, Skrek Gyula 5, Skrek Lipót 5, Singer József Wesselényi-u. 10, Spitz Sándor 10, Sussmann Adolf 20 P., Schlesinger Adolf 36, Schlesinger József (Klauzál-u.) 3, Schlesinger József (Paulay Ede-u.) 10, Schmelcz Dávid 5, Schweitzer Oszkár 3, dr. Stern Simon 2, Stern Hermann 10, Sternberg József 3, Tauber Simon 10, Trebitsch Bernát 3, Ullmann Samu 3, dr. Ungár 5, Virág Gyula 3, Weisz Bernát 10, Weisz Mór (Izabella-u.) 10, Weisz Ármán 3, Weisz Adolf 10, Weinstein Antal 1, Weinstock 5, Weinstock Vilmos 5, Zacher

Ignác 10, Zucker Henrik 10, dr. Rakonitz Gyula 25, Eisner Samu 5, Spitz Lipót 2 P.

Tompa-uccai templom. Ancselovits 3, Drechsler Jakab 1, Friedmann Emánuel 2, Grünhut Márton 1, Ilkovits 2, Klein József 2, Kepes Sándor 1, Kohn Sámuel 1, Leitner Gusztáv 2, Liebermann Izidor 2, Löwy Ignác 1, Reich Lázár 1, Reich Béla —50, Silberberg Antal 3, Sonnenschein A. Jakab 2, Schmutz Ernő 1, Schmutz Izsák 1, Weisz Dávid 2.

Csáky-uccai templom. Neumann Jakab 3, Ehrenfeld Márton 3, Pollák József 1, Pollák S. 1, Frey Ödön 2, Friedmann S. 1, Kassovits 2, Krausz A. 2, König Árpád 2, Reiner Manó 1, Spiró Ábrahám 2, Englmann Mór 3, Ungar Henrik 5, Epstein Mór 5, Goldner Károly 5, Schnürmacher Adolf 5, Győri Vilmos 9, Boek Mór 2, Gansel Sándor 2, Dán Salamon 3, Haas György 1, Singer József 1, Salzer Sándor 5, Tachauer B. 1, Márvány 2, Neumann Henrik 1.

Stern Saul-minjan. Berkovits 1, Büchler József 2, Engel 1, Feigelstock Gusztáv 5, Kornfein Ábrahám 1, Kornfein Jakab —50, Pollák Izsák 1, Rebenwurz Izidor 1, Rebenwurz Salamon 4, Roth 1, Stern Ármán 5, Stern Saul 1, Weisz Dávid P —50.

Orth. Sasz-Cheva (Orczy-templom.) Klein Márkus 20, Feldmann Izsák 10, Strauszmann Dániel 5, Heiden Leó 10, Roth Henrik 10, Rebenwurz Izidor 5, Herczog József 18, dr. Deutsch Emil 10, Deutsch Mordehele 5, Deutsch J. Lébele 5, Duschinsky Márk 5, Neugevürtz Lipót 5, Fischer Ármán 10, Kövesi Ignác 18, Klein Dávid 18, Schönberger Fülöp 10, Adler Jakab 5, Altshüler Eisig 5, Büchler Mór 5, Büchler József (Kisdiófa-u.) 5, Goldmann Benő 10, Davidovits Lázár 5, Davidovits Mózes 5, Hermann J. 5, Herzfeld Hermann 5, Weisz Gáspár 5, Moskovits Lajos 5, dr. Kohn László 5, Rosenbaum Miklós 10, Renner Dániel 5, Renner Ábrahám 10, Rosenblatt Mózes 5, Rosenblatt Leó 20, dr. Stein Artur 20, Kohn J. Hermann —50, Spiller Ernő 10, Kohn Adolf

5, Klein Adolf (Podmaniczky-u.) 5, Frank József 3, Puncz A. Samu 3, Goldblatt Simon 3, Feigelstock N. Wien 10, Feigelstock G. Sopronkeresztúr 5.

Orth. hitközség kórháza (Városmajor). Polgár 2, Sulzbeck 2, Sauer-teig Jónás 20, Ehrenfeld 5, Fischer Miklós 2, Friedmann Jenő 5, Waldmann Samu 1, dr. Edelstein Bertalan 3 pengő.

Postatakarék útján. Goldberger Fülöp 2, Bondi Mihály 1, Friedländer Artur 2, Spiegel Henrikné 2,50, Varga Ernő 2, Farkas József 5, Schubert Mór 2, Gábel Gyula 2, özv. Spitzer Jakabné 2, dr. Lichtenstein Salamon 2, Márkus Salamon 1, Beck Ignác 2, Adler Samu 1, Fejér Lajos 5, Steiner Béla 2, Kerekes Dániel 1, Darvas Sándor 4, Breuer Mihály 2, Róna Béla 2, Barna Samu 1, Blau Benő 4, Kahán-Frankl Samu 5, Frankl Adolf 5, Haas Dávid 1, Fischer Jakab 1, Schlesinger József (Almássy-tér) 1,50, dr. Erdélyi Jakab 2, Weisz Jakab 1, Jakabfi Jenő Pusztacség 10, Hortobágyi Zsigmond 1,50, Szigeti Ármán 1, Flesch Lajos 1,50, Rebenwurz I. 1, Sós Adolf 2, Grünbaum Jakab 2, Roth Mór 1, Bloch Sándor 1, Gálos Albert 2, Burger Jakab 2, Wassertheil Simon 3, Schwartz Zoltán 3, Krausz József 1, Márkus Pálné 1, Grünfeld Bernát 2, dr. Pollák Gyula 2 P.

NAGYLELKŰ ADOMÁNY.

Lindenbaum P. Lipót fővárosi mérnök, az orth. izr. hitközség érdemes tagja, sovájtsz 2-ik napján maftir volt a Kazinczy uccai templomban, mely alkalommal édesanyja, néh. özvegy Lindenbaum Jakabné, szül. óbudai Freudiger Sára emlékére 1000, azaz egyezer pengős alapítványt senöderozott az egy-let javára.

(Budapesti, Jesivákat támogató Egylet, Budapest, VII., Dob-utca 35. Postatakarékpénztári szám: 35.279. Telefon J. 426-81.)

Meinen lieben Gästen, sowie allen verehrlichen Interessenten gebe ich hiemit bekannt, dass mein altrenommiertes, in modernem Stil erbautes Hotel, in allen Zimmern mit fließendem Wasser, Dampfheizung, sowie Signallichtanlage versehen, und vollständig neu renoviert am 1. Mai wieder in Betrieb genommen wurde.

Ritualbäder und Minjen im Hause.

Vorzügliches erstklassiges Restaurant.

Für die Vorsaison Mai und Juni bedeutend ermässigte Preise.
(Pension Mk. 8.— bis Mk. 9.—) Hotelauto an der Bahn.

Gottlieb Leitner - Marienbad

Hotel Goldenes Schloss
Hotel Goldener Schlüssel
Hotel Drei Mohren

VYHNE

Szlovenszkó páratlan hatású női gyógyfürdője ujonnan berendezett modern hidegvizgyógyintézetrel és szénsavas fürdővel. Természetes meleg vasas fürdő és hegyi klimatikus gyógyhely női bajokban, vérszegénységben és idegbántalmakban szenvedők részére.

Orthodox kóser vendéglő az aranyosmarófi orth. főrabbi felügyelete alatt. — Wesel József

Megmentve

Német-zsidó elbeszélés 14. Irtá: Guggenheimer S.

— Nem, azt nem tehetem. Édesanyám nem gazdag, amugy is sok kiadása van rám... Ellenben, veled utazom, — gondolataimban...

— Kedves, jó Hugóm, igazán sajnálom, hogy nem jössz velünk. De kérem foglak, hogy leveleimet másold majd le és add nekem vissza, hogy uti emlékül megőrizhessem.

— Jó! De ajánlok neked valamit utavalóul: mielőtt elutazol, olvasd el „Pompeji utolsó napjai”-t.

— Ezt a gyönyörű regényt tavaly olvastam el és talán ez volt az utazásom indító oka. A regény ugyanis annyira lekötötte a figyelmemet és gondolkodásomat, hogy többször álmodtam a tartalmáról. Álomban ott vagyok az újra kiásott városban, sétálgatok az utcáin... Apám nagyon örült, ha a Pompejiről meséltem neki s úgy sejtem, akkor állapította meg az utitervünket.

— Ó, te boldog Jánkele! Téged valóban állandón kísér a szerencse. De mondd csak, mit álmodtál a mult éjjel.

— Mult éjjel? — Nem emlékszem rá.

— Csak gondolkozzál, majd eszedbe jut. Te ugyanis igen sokat csevegtél álmodban. Én nem sokat értettem belőle: dudoltál valamit, előbb egy hosszúra nyújtott e-t és később egy végtelenségig nyújtott chod-ot...

— A szóke Jánkele arcát kiborszin futotta át. Akaratlanul elfordult, Hugó nevetett.

Jánkele és barátja beszélgetése közben fiatal fiuk kiáltozása hallatszott az országútról, majd egy kis fiu sebesen szalad el a két jóbarát előtt.

— Mi baj történt, Alfréd s hova futsz oly sebesen?

— Egy öreg zsidó jött erre, kis kézikocsin tollaszakokat vitt, a fiuk felborították a kocsit és egy zsákból kiszórták a tollakat és kigunyolják a zsidót. Valamilyik tanár urat akarom hívni, hogy rendet teremtsen.

— Jer — mondja Jánkele Hugónak — segítsük felrakni a zsákokat a szegény embernek.

— Köszönöm, kedves fiúk — szólalt meg az öreg zsidó — kérem, ne fáradjanak, tollas lesz a ruhájuk.

E hangok hallatára Jánkele gyorsan megfordul és kíváncsi szemekkel tekint a beszélőre.

— Ó, te lusta, — kiáltott Hugó nevetve Jánkelera, miközben egy zsákot dobott a kocsira — miért nem segítesz te is?

— Kérem, hagyja Ön is abba — folytatja az öreg, Hugóhoz szólva — valóban kár a ruháját összepiszkolni...

...Ekkor a szóke Jánkele hirtelen felsikoltott és kitért karokkal borult rá a tollas zsidóra, aki éppen az utolsó zsákot akarta a kocsira felrakni.

— Apám, apám, drága jó apám — kiáltásokba tört ki Jánkele, miközben szenvedélyes örömmel ölelte át az öregot és ujjongva szorította kebléhez. Nem ismered már Jánkelet, a te hű fiadat?...

...Maibaum, a tollas zsidó, az izgalomtól remegve, pillanatokig szólanul nézett a magas termetű csinos ifjura. Nem tudta, hogyan-e szeméinek.

— Fiatalur...

— Micsoda fiatalur...? kedves jó apám, hát már egészen elfelejtetted a te Jánkeledat? Hát nem emlékszel már arra, mint hordoztál karjaidon és én mint nyargaltam térdeiden, én, a te Jánkeled?

Időközben megérkezett az intézet igazgatója, akinek Hugó elmondta, hogy néhány rossz fiú

pajkoskodott és kiöntötte az öreg tollát.

— De hát hova futottak azok a baszontalanok és mit mivel ott Jánkele azzal a szegény zsidóval? — kérdi az igazgató.

— Barátom szavai után itélve, az öreg valószínűleg Jánkele nevelőapja lesz.

— Áh, ön az a derék ember, aki Jánkelének az életét megmentette és a gyermeket négy évig oly gondosan nevelte? — szól dr. Seebach igazgató Maibaumhoz lépve. — Königstein ur mindent elmondott nekem és nagyon örvendek, hogy önnek megismerkedhettem. Bocsásson meg néhány növendékem csintalansága miatt, az illetlen fiúk meg lesznek büntetve és a kárát szívesen megtérítem. Szíveskedjék velem közölni, mekkora volt a kára?

— Majd a jövő héten leszek oly bátor, — válaszolt Maibaum — de most haza kell sietnem.

— Nem kísérhetném el nevelőatyámat — kérdezte Jánkele az igazgatót — alig egy negyedóránnyira lakik, a P.-uccában.

— Ezen öltözetben kedves Jánkele nem engedhetem meg, hiszen ön egészen tollas. Átöltözködni pedig nem ér rá, a nevelőatyja ugyanis nagyon siet.

— Persze, persze — replikázott Maibaum — péntek van és nem sokára este lesz. De, ha a fiatalur holnap meglátogatna, úgy én, mint a feleségem nagyon örvendénk.

— De nem szabad többé fiatalurnak szólítani engemet — vetette közbe Jánkele, és megcsókolta Maibaum kezét.

Az igazgató mosolyogva intett feléje:

— Ön jó fiú, Jánkele és ha nevelőszüleit meg akarja látogatni, én szívesen megengedem.

— Tehát egészen bizonyosan eljövök holnap hozzátok, drága apám. Addig is üdvözlöd édes jó anyámat.

(Folyt. köv.)

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér.

A PÁPAI AUT. ORTH. IZR. HITKÖZSÉG oly laskasütőházat kíván létesíteni, amelyben a legújabb technikai eszközökkel készül a laska. Hajlandók vagyunk az ilyen, vilányerőre berendezett laskaházat a vállalkozónak, ki az egész berendezést saját költségén végezteti, a laskasütési jogot több évre szerződésileg biztosítani és kellő biztosíték mellett a szükségelt pászkaliztet rendelkezésére bocsátani. A *betartandó rituálék felett a helybeli rab-biság véleménye mérhető és döntő.* Vállalkozók, kiknek az egész gépezet beszerzése kötelessége lenne, forduljanak ajánlatukkal a pápai aut. orth. izr. hitközség elnökségéhez. Az eddigi laskasütőde épületének, gépeinek és berendezésének bemutatására vonatkozólag, vagy egyéb felvilágosítás, a rendes irodai órák alatt a hitközség titkári hivatalában nyerhető.

Pápa, 1930 június hó 10-én.

Ifj. Eisler Mór hitk. elnök.

Az újpesti aut. orth. izr. hitközség bérbe adni óhajtja ujonnan épített modernül berendezett **rituális fürdőjét** esetleg hosszabb időre is. Pályázatok június 15-ig.
Wollner Samu, hitk. elnök

Pöstyén-fürdő!
Orth. כפר הטהרה
Hotel Europa. Elsőrangú szép szobák, nagyszerű kiszolgálás, olcsó árak.
A legjobb helyen!
Halpert Eisig, Pöstyén.

Szép, olcsó, zsidótárgyvizsgálatomkönyvek
40 fillértől - 10 pengőig terjedő áron
REMÉNY zsidó ifjúsági folyóirat kiadóhivatalában
Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kívánatra díjtalan könyvjegyzék!

Apróhirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. *Allást keresők*nél szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sipucca 10. — Jelígés levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes felfizetése mellett közzölhetők.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. — Telefon. — cégnélküli levelezés.

KIZARÓLAG előkelő körökben, házasságokat legdiszkrétebben közvetít Meisels héber könyvkereskedés és tálibszövegű, Rombach-u. 8. A Rombach templommal szemben.

KIS hozománnyal férjet keresek igazi és sz hajlank 40-45 év körül, lehet özvegy is. „Mazl” jelígre a kiadóba.

28 ÉVES özvegy, szép asszonyka jóménetelű rőfös- és vegyeskereskedéssel férjhez menne özvegy vagy elvált emberhez, ki megfelelő talmidchóhom. Egy vagy két gyermek nem akadály. „Jó párnószó és jövő” jelige.

HARMINCÉVES *chószid* özvegy-ember nőszülne, ingatlana ötvenezret, üzlete ugyancsak ötvenezret pengőt ér, hozzáálló kora és vagyonu partiet keres, *chaszidis* családból. Özvegyasszonyka előnyben. Gyermek nem hátrány. Szigoruan vallásos, jószívű, *föltélen* szép jöhet csak számításba. Ajánlót díjazok. Jelige „Talmid chochom.”

22 ÉVES NŐVÉREM részére, *jefusz tajár*, keresek bócher *joré somá-jim-t*, 2000 P hozománnyal. A bóchert kitaníttatjuk *schitesz*-re és egy jó, biztos állást kap. „Sidech” jelige.

VOLT TALMUDISTA, kitünő kereskedő kisebb tőkével benősülne, jobb orthodox családba. Részletes ajánlatok „Bentóra” jelígre a kiadóba kértnek.

ORTH. BODEGA Debrecenben, forgalmas helyen, az orthodox zsinagóga mellett, családi okok miatt azonnal, olcsón átadó.

VARRNI TUDÓ orth. intelligens leány állást keres, üzletbe vagy háztartásba. *W. L.*, Király-utca 21. II. 42.

HÁZITANITÓNAK ajánlkozik 22 éves fiatal ember, talmudban jártas, gimnáziumi képzettséggel, szerény díjazásért, orthodox ellátásért. Megkeresést Frank Testvérek, Budapest, Üllői-ut 21.

A KAZINCZY-TEMPLOM béshamidrosában *lagboajmer*-kor a reggeli imánál kicsérélték fekete, szürke felöltömet. Felkérem az illetőt, sziveskedjék felöltömet lakásomra eljuttatni, ahol a sajátja rendelkezésére áll. Blau Miksa, Dob-u. 32. II. em. 2.

KINDERPFLEGERIN zu 2½ jährigem Buben gesucht. Bewerberin (bis 30 Jahre) muss die deutsche Sprache im wiener Dialekt und die hebräische Sprache vollkommen beherrschen. Anträge mit Gehaltsansprüchen und Zeugnisabschriften unter Chiffre „Streng rituell“ an die Redaktion.

PÉKINASNAK ajánlkozik vallásos házhoz azonnali felvételre, Goldstein Zoltán, Tiszalök.

KÜLÖN SZOBÁT keresek azonnalra fiatal ember részére, orth. kóser ellátással a Damjanich-utca és Városliget környékén. Ajánlat árjelöléssel „Ellátás” jelígre kérik.

ÉVEK ÓTA fennálló orthodox kávéház, kifizetés átadó vagy eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

SÁMESZ, kellemes hangú *bálfüle*, esetleg *ajfesz-sajchet*, orthodox hitközségben azonnalra állást keres. „Egy gyerek” jelige.

14 ÉVES orthodox fiu elmenne vidékre könnyű szakmára tanulónak teljes ellátásért. Lichtmann Sándor, Budapest, Király-u. 21. II. em. 12.

FÜSZER, rövidáru vagy rőfösüzletben állást keres, gyakorlott, szerény igényű segéd, lehet vidéken is. Friedmann Jakab Pápa, Petőfi-utca 27.

NYOMDÁSZSEGÉD, ki a betűszedés minden ágában, gyorsajtón és amerikai önállóan kifogástalanul dolgozik, 3-4 évig mint segéd már működött, *állandó állást kaphat*. Magyar helyesírás igen fontos. Cim a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos GROSZBERG JENŐ

Spatz Henrik könyvnyomdája Budapest, VII., Kertész-utca 21.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ל"ב

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Sipucca 10. sz.
Telefon: J. 425-90. Csekkszám: 50.791.
Egész évre 20 pengő

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Filoszemitizmus...

Nem mindig jó jel a zsidók helyzetére s nem mindig örvendetes, ha politikai viszályok és tusakodások hevében az egyik fél a másikkól azt hangoztatja és szemrehányja a másik felnek, hogy nem szereti a zsidókat, hogy antiszemita érzésekkel van tele. Ez azért nem felemelő a zsidóságra, sőt nagyon is gyanúteltető jelenség, mert a zsidóság ilyenkor csatatér lett, a régi mondás értelmében: „ha te vered az én zsidómat, verem én a tiedet”. — de a zsidó mindenestre kikap. Ezt láthattuk a mult hetekben Romániában, ahol az ellenzékbe szorult „liberális” párt azt kiabálta a hatalmon levő pártra, hogy antiszemita s viszont; amiből mindenestre igaz az, hogy a romániai ugynevezett „liberális” párt, amikor éveken át kormányzott, minden volt, csak nem — liberális. A romániai helyzet valóságos tükröképe volt az a 3 év előtti felhívás, amely akkoriban a *Zsidó Ujság*-ban is megjelent s amelyben egy szatmári zsidó ember a kormánypártra való szavazásra hívta fel hitrokonait, azzal az érveléssel, hogy — sajnós — minden párt ugyanis antiszemita, szavazzunk tehát a kormánypártra.

Némi hasonlatosságról olvashatunk e héten. Az egyik miniszter ráolvasta az ellenzéki liberális vezérre, hogy antiszemita volt, amire ez azzal vágott vissza, hogy a miniszter ur pártja még mindig az. Nem időzhetünk e politikai viaskodásnál, csupán azt akarjuk megjegyezni, hogy ha volt valaha jogosultsága a közmondásnak: „a voltra nem ad a zsidó”, ugy ez alkalommal igazán helyénvaló. Igazán nem fontos a zsidóságra, hogy egy-egy tényező volt-e antiszemita, hanem inkább az: *mi most*. S az sem fontos, hogy miképpen van elméletben, hanem az,

hogyan fest gyakorlatban. Egy antiszemita hatalmi tényező ezerszer annyit tud nekünk ártani, mint amennyit száz antiszemita-ellenes elvi kijelentés használni tudna.

Elmélet és gyakorlat közötti különbségre iskolapélda nálunk az elmúlt tiz esztendő. Előbb hangzott a fórumon a legharsányabban az antiszemita, azután elhalkult, de mi rosszabbul jártunk vele. Mert előbb csak az elmélet, a frázis, a szólam dominált, de azután bekövetkezett a gyakorlattá változott elmélet, amikor a kiabálónak már

nem volt érdeke a lármacsinálás, mert pompásan elhelyezkedtek. A csendes antiszemita az intézményesített antiszemitizmust jelenti, a hangos liberális hitvallomás azonban csak elméleti értékű, és mit ér az elmélet a gazdasági valósággal szemben? A hatalmon levő miniszter és az ellenzéki vezér egymásnak szemrehányják, volt vagy jelen antiszemitizmusukat, *mi elhisszük mindkettőjüknek, hogy szeretik a zsidókat, de szeretnők azt valóságba átvíve látni* — bármelyik részről.

„Sőt a zsidók is...”

Ez a négy szó bennefoglalatik abban a „nemes tónusu” cikkben, amelyet Petri Pál kultuszminiszteriumi államtitkár irt a *Néptanítók Lapja*-ban a felekezeti békéről. Azt hirdeti ugyanis az államtitkár ur: „a Mindenható kifürkészhetetlen akarata folytán együtt éltek nálunk századok óta katolikusok, reformátusok, evangélikusok, *sőt a zsidók is*, mindig egyek voltak a haza szeretetének eszméjében.”

E mondat olvastán eszébe jut az embernek a gutai pap esete. II. József idejében történt, amikor kiadták a rendeletet, hogy a magyar alkotmány törvényeit megsértő, magát megkoronázni nem akaró királyért, illetőleg császárért, imádkozni kell. A gutai pap lelkes hazafi volt s így dilemmába került. E lelki tusából ugy huzta ki magát, hogy buzgóan azt imádkozta: „ne nézd Uram, hogy ő német, hisz ő is a teremtményed”. A fenti cikk „sőt a zsidók is” kitétele emlékeztetne a gutai pap kiszólására. De az állam-

titkár ur bizonyára nem arra gondolt, hogy még a zsidók is szeretetik hazájukat, mert épen a magyar közoktatásügy története bizonyítja, hogy *mióta a zsidóság kikerült a gettóból, szinte tüntetőleg akarta megmutatni, hogy mennyire megérdemli a polgári jogegyenlőséget*. De mi még azt is tudjuk, hogy az egész zsidó irodalom telve van a felsőbbtség tiszteletének tanításától, mert az államhatalmat az i-teni hatalom egyik megnyilvánulásának tekintették. Aki a zsidó lelket ismeri, az *természetesnek* fogja találni, hogy a zsidó lojalitás és hű honpolgár, mert a gyengének érdeke, az országban uralkodó biztonság s törvény-tisztelet. Ennélfogva, és az államtitkár ur közismert liberális felfogásánál fogva magyarázunk tehát a „sőt a zsidók is” kitétel, nem a régi multa, hanem a közeli évekre, amikor a zsidóság gúny, lealázás, igazságtalanság dacára nem tért le a zsidó honfi-hűség ösvényéről. Mindenesetre sajnáljuk ezen kitétel